

KOMISJA

DECYZJA KOMISJI

z dnia 27 czerwca 2007 r.

dotycząca pomocy państwa C 50/2006 (ex NN 68/2006, CP 102/2006) przyznanej przez Austrię na rzecz BAWAG-PSK

(notyfikowana jako dokument nr C(2007) 3038)

(Jedynie tekst w języku niemieckim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2008/263/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

austriackie udzieliły odpowiedzi pismem z dnia 16 czerwca 2006 r.

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 88 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE ⁽¹⁾,

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z wymienionymi artykułami ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

(3) W dniach 27 czerwca i 4 grudnia 2006 r. odbyły się narady przedstawicieli władz austriackich i BAWAG-PSK. W związku z tymi spotkaniami Austria w pismach z dnia 18 lipca i 21 września 2006 r. udzieliła dodatkowych informacji.

(4) Komisja powiadomiła Austrię pismem z dnia 22 listopada 2006 r. o swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania zgodnie z art. 88 ust. 2 Traktatu WE.

(5) Wraz z opublikowaniem tej decyzji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽³⁾ Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag. Żadne uwagi nie wpłynęły.

I. PROCEDURA

(1) Po ukazaniu się doniesień prasowych na temat kłopotów finansowych banku *Bank für Arbeit und Wirtschaft und österreichische Postsparkasse Aktiengesellschaft* (zwanego dalej „BAWAG-PSK”) Komisja w dniu 5 maja 2006 r. zwróciła się do Austrii z prośbą o przekazanie informacji. Tego samego dnia Komisja otrzymała pismo od władz austriackich z informacją o przyznaniu gwarancji rządowych dla BAWAG-PSK.

(2) Pismem z dnia 30 maja 2006 r. Komisja zwróciła się do Austrii o przekazanie dodatkowych informacji. Władze

(6) Na wezwanie Komisji Austria przekazała dalsze informacje w pismach z dnia 31 grudnia 2006 r. i 31 stycznia 2007 r.

(7) W dniach 28 lutego, 30 marca, 25 kwietnia i 8 maja 2007 r. odbyły się spotkania przedstawicieli władz austriackich, BAWAG-PSK i Cerberus, w wyniku których Austria w pismach z dnia 28 marca, 19 kwietnia, 4, 21 i 31 maja oraz 13 czerwca 2007 r. przedstawiła dodatkowe informacje.

⁽¹⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, str. 1. Rozporządzenie zmienione Aktem Przystąpienia z 2003 r.

⁽²⁾ Dz.U. C 232 z 30.12.2006, str. 11.

⁽³⁾ Patrz: przypis 2.

II. KONTEKST

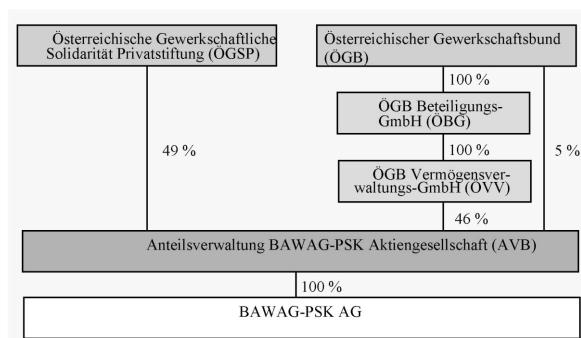
BAWAG-PSK

- (8) BAWAG-PSK jest czwartym pod względem wielkości bankiem Austrii. Jako nienotowana na giełdzie bankowa i inwestycyjna grupa kapitałowa, BAWAG-PSK prowadzi działalność we wszystkich sektorach usług finansowych w Austrii i za granicą. Posiada on największą, centralnie zarządzaną krajową sieć oddziałów (dokładnie 157 filii BAWAG i 1 300 filii pocztowych), 1,2 mln klientów indywidualnych oraz ponad 60 000 klientów biznesowych. W dniu 31 grudnia 2005 r. suma bilansowa wynosiła 53 mld EUR, z czego około 18 mld EUR stanowiły wkłady oszczędnościowe na rachunkach.
- (9) Poniższa tabela przedstawia najważniejsze wskaźniki BAWAG-PSK w okresie 2004–2006:

Tabela 1

BAWAG-PSK	Suma bilansowa (w mld EUR)	Liczba pracowników	Wkłady oszczędnościowe (w mld EUR)	Wynik działalności operacyjnej (w mln EUR)	Zysk (w mln EUR)
2004	56,3	6 275	18,7	280	160,3
2005	57,9	6 632	18,2	217	6,2
2006	50,8	6 670	14,6	140	40,4

- (10) Do roku 2006 BAWAG-PSK był pośrednio w całości w posiadaniu Federacji Austriackich Związków Zawodowych (Österreichischer Gewerkschaftsbund – ÖGB) ⁽⁴⁾. Historia banku sięga roku 1922, kiedy to założono *Arbeiterbank* („Bank Robotniczy”), który miał zarządzać środkami finansowymi związków zawodowych i spółdzielni spóżywców (*Konsumgenossenschaft*). Bank ten został reaktywowany przez austriackie związki zawodowe po drugiej wojnie światowej.
- (11) W grudniu 2005 r. BAWAG-PSK wykazywał następującą strukturę własnościową:

⁽⁴⁾ ÖGB posiadał bezpośrednio 51 % udziałów spółki oraz pośrednio – poprzez swoją prywatną fundację Österreichische Gewerkschaftshilfe Solidarität Privatstiftung („ÖGSP”) – 49 % udziałów. ÖGB jest założycielem ÖGSP.

- (12) W dniu 1 sierpnia 2005 r. (umowa o podziale i przejęciu) BAWAG dokonał wyodrębnienia całego zakresu działalności bankowej, przenosząc ją do nowo powstałej spółki BAWAG-PSK. Spółka przenosząca, BAWAG, została następnie przemianowana na AVB. Pozostałe w AVB (poprzednio BAWAG) składniki majątkowe wraz z papierami wartościowymi stanowią zasadniczo 100 % udział w BAWAG-PSK. Po stronie pasywów w bilansie AVB pozostała część zobowiązań BAWAG wobec instytucji kredytowych, wynosząca [...] ^(*) mld EUR oraz część kapitału własnego BAWAG.

- (13) Na dzień 31 grudnia 2005 r. należności BAWAG-PSK wobec bezpośrednich i pośrednich udziałowców wynosiły [...] mld EUR ⁽⁵⁾. Zachowanie wartości tych należności zależało w pierwszym rzędzie od wysokości ceny uzyskanej ze sprzedaży udziałów BAWAG-PSK. Aby uzyskać pełną wartość należności, cała inwestycja dokonana przez potencjalnego nabywcę musiałaby opiewać na kwotę około [...] mld EUR ⁽⁶⁾.

- (14) BAWAG-PSK dzieli rynek krajowy na pięć głównych segmentów działalności:

- a) segment klientów indywidualnych obejmuje transakcje detaliczne, sprzedaż poprzez filie pocztowe, sprzedaż mobilną oraz e-banking. W przypadku klientów tego segmentu chodzi o pracowników niesamodzielnych oraz małe i średnie przedsiębiorstwa;
- b) segment klientów biznesowych obejmuje klientów instytucjonalnych i zakłady ubezpieczeń społecznych, a także dużych klientów krajowych i międzynarodowych. Do tego segmentu zalicza się klientów z siedzibą w Austrii, których roczny obrót osiąga co najmniej 4 mln EUR;
- c) segment sektora publicznego obejmuje przede wszystkim świadczenia kredytowe i płatnicze na rzecz rządu federalnego, krajów związkowych i gmin austriackich;

^(*) Tajemnica handlowa.

⁽⁵⁾ Znaczną część tych należności stanowiły dwa niezabezpieczone kredyty, udzielone AVB w postaci kredytów na przekroczenie konta łącznie w wysokości 1,531 mld EUR, oraz dwa kredyty dla ÖGSP w postaci kredytów na przekroczenie konta wynoszące łącznie [...] mln EUR.

⁽⁶⁾ Suma ceny sprzedaży wraz z wymaganym wkładem kapitałowym dla BAWAG-PSK.

- d) segmentowi rynku kapitałowego należy przyporządkować działalność w zakresie działalności finansowej grupy, a w szczególności wynik księgi bankowej, zarządzanie majątkiem i funduszami oraz działalność emisyjną;
- e) segment nieruchomości i leasingu obejmuje wynik działających w tym zakresie przedsiębiorstw zależnych oraz finansowania w ramach kredytów udzielanych przede wszystkim klientom biznesowym na realizację projektów związanych z rynkiem nieruchomości.
- (15) Udziały BAWAG-PSK w rynku austriackim według podziału na grupy produktów w 2005 r. kształtowały się następująco:

Tabela 2

Produkty według segmentów działalności		Udział w rynku
Wkłady klientów krajowych	Klienci indywidualni	12 %
	Klienci biznesowi	8 %
Kredyty przyznane klientom krajowym wraz z kredytami hipotecznymi	Klienci indywidualni	6 %
	Klienci biznesowi	8 %
	Sektor publiczny	25 %
Transakcje kartami kredytowymi (klienci indywidualni)	Karty debetowe	13 %
	Karty kredytowe	11 %
Transakcje leasingowe		7 %
Transakcje na rynku kapitałowym		5 %

- (16) BAWAG-PSK ma silną pozycję jako [...] świadczeniodawca usług bankowych dla sektora publicznego. Bank ten zajmuje się realizacją [...] przekazów rządowych i wypłat wynagrodzeń dla pracowników służb publicznych.
- (17) BAWAG-PSK prowadzi także działalność w sektorze ubezpieczeniowym (BAWAG Versicherung AG i PSK Versicherung AG ⁽⁷⁾) oraz w dziedzinach niemających związku z bankowością (spółka na rynku nieruchomości BAWAG-PSK Immobilien AG, sieć handlu obuwiem Stiefelkönig oraz stacja telewizyjna ATV Privat-TV Services).

⁽⁷⁾ BAWAG Versicherung AG i PSK Versicherung AG posiadają [...] % udziałów w austriackim rynku ubezpieczeń na życie.

- (18) Bank rozwinął również działalność na płaszczyźnie międzynarodowej. Udział majątku jego oddziałów zagranicznych wzrósł z [...] % w 1995 r. do ok. [...] % – a nawet nieco powyżej [...] %, jeżeli uwzględni się spółki zależne – w roku 2004. Bank posiada spółki zależne oraz udziały w spółkach w Republice Czeskiej, na Słowacji, w Słowenii, na Węgrzech, Malcie i w Libii. Jego udział w rynkach nowych państw członkowskich jest jednakże niewielki.
- (19) W dniu 30 grudnia 2006 r. ÖGB dokonała zbycia BAWAG-PSK na rzecz konsorcjum utworzonego przy amerykańskim koncernie inwestycyjnym Cerberus Capital Management L.P. (zwanego dalej „konsorcjum”) ⁽⁸⁾. Zamknięcie (closing) nastąpiło po udzieleniu w dniu 15 maja 2007 r. zgód zawieszających o charakterze regulującym i urzędowym. Cena nabycia wyniosła [...] mld EUR. Ponadto konsorcjum zobowiązało się do podwyższenia kapitału o [...] mln EUR.

Trudności finansowe BAWAG-PSK

- (20) Trudności gospodarcze BAWAG-PSK wynikały głównie z przeprowadzenia dwóch specjalnych transakcji: „transakcji karaibskich” i „Refco”, zawartych przez niektórych członków poprzedniego zarządu. Zawarcie tych szczególnych transakcji było możliwe wskutek niewystarczającej kontroli ryzyka oraz zamierzonego obejścia istniejących mechanizmów kontroli przez ich uczestników.
- „Transakcje karaibskie”
- (21) „Transakcje karaibskie” były zawierane głównie między rokiem 1995 a 2001. W okresie od 1995 do 1998 r. dokonano przelewu łącznie 550 mln USD poprzez BAWAG International Finance w Dublinie do spółek mających siedzibę na Kajmanach. W 1998 r. przyznano kolejny kredyt w wysokości 89 mln USD. We wrześniu 1998 r. zaangażowanie BAWAG-PSK polegało na udzieleniu kredytu poprzez spółkę zależną w Dublinie w wysokości łącznie 639 mln USD czterem spółkom z przeznaczeniem na różne inwestycje. Kwoty te zostały wykorzystane do spekulowania rozwojem kursu jena w stosunku do USD. Służąca jako zabezpieczenie i zdobyta przez podmiot trzeci transza kapitału własnego oraz środki pochodzące z porozumień typu Senior-Deposit-Agreements zostały sukcesywnie wykorzystane do spekulacji w postaci marży, ze względu na brak oczekiwanego rozwoju kursu. W odniesieniu do finansowań, które nastąpiły do 1998 r., z tego tytułu poniesiono straty w wysokości ogółem [...] mln USD.

⁽⁸⁾ Konsorcjum składa się z: Cerberus European Investments, Poczty Austriackiej (Österreichische Post), General Holding Vienna AG, Wüstenrot Verwaltung- und Dienstleistungen GmbH oraz innych instytucji finansowych i osób prywatnych.

- (22) Do końca 1998 r. dokonano kolejnych transakcji finansowych na łączną kwotę [...] mln USD, a w roku 1999 wartość udzielonych kredytów wyniosła około [...] mln EUR, które, jak się okazało, ponownie nie przyniosły oczekiwanego wzrostu wartości. Również i tym razem nie nastąpił oczekiwany rozwój kursu jena; opcje, które z czasem silnie straciły na wartości, sprzedano, ponosząc bardzo duże straty. Zobowiązania na koniec 1999 r. wyniosły [...] mld EUR, przy czym duże zwiększenie się zobowiązań było w dużym stopniu wynikiem znacznych przesunięć w całym ciągu kursów wymiany.
- (23) Na przełomie lat 1999 i 2000 podjęto jeszcze jedną, ostatnią próbę skompensowania strat poniesionych dotychczas w wyniku ww. transakcji. Kolejne [...] mln EUR oraz pozostałe z poprzednich opcji [...] mln USD zainwestowano w fundusze. Inwestycje te przeprowadzono z kolei, dokonując spekulacji z wykorzystaniem swapu walutowego na bazie jena, co doprowadziło do zupełnej straty zainwestowanych środków. Na koniec roku 2000 wskutek tych transakcji zobowiązania wyniosły [...] mld EUR. Od 2001 r. dokonywano częściej restrukturyzacji tych strat, aby wreszcie dzięki częściowym odpisom w październiku 2005 r. zredukować je do ok. [...] mld EUR.
- „Refco”
- (24) Powiązania handlowe BAWAG-PSK z Refco Group Ltd. LLC (zwaną dalej „Refco”) ⁽⁹⁾ rozpoczęły się w 1998 r. i trwały do października 2005 r. Główny nacisk w tych kontaktach handlowych położono na:
- a) posiadanie przez BAWAG-PSK udziałów w Refco w latach 1999–2004;
- b) finansowanie w ramach porozumień Proceeds-Participation-Agreement;
- c) współpracę między BAWAG-PSK a Refco w wielu dziedzinach codziennej działalności bankowej i obrotu papierami wartościowymi;
- d) udzielenie Refco kredytów przez BAWAG-PSK, począwszy od kredytu przyznanego w 1998 r., który został zwrócony w 2004 r., w związku z zakończeniem udziału BAWAG-PSK w Refco, do udzielenia kredytu w wysokości 350 mln EUR w październiku 2005 r. W międzyczasie wciąż przyznawano kredyty Refco lub spółkom Refco, m.in. kilka kredytów krótkoterminowych, które umożliwiły Refco zamknięcie swojego bilansu (tzw. „Year-End-Transactions”).
- (25) W kwietniu 2006 r. w USA z powództwami przeciwko BAWAG-PSK wystąpiły Refco, Creditors Committee (rada niezabezpieczonych wierzycieli Refco), Department of Justice (Ministerstwo Sprawiedliwości USA) oraz Securities and Exchange Commission (SEC, Komisja Papierów Wartościowych i Giełd sprawująca nadzór nad giełdą w USA). W toku tych postępowań sąd wydał postanowienie o zablokowaniu kwoty około [...] mld USD. Ostatecznie doszło do wynegocjowania rozwiązania z władzami Stanów Zjednoczonych oraz z wierzycielami Refco.
- (26) Z powiązań z Refco dla BAWAG-PSK wyniknęły na koniec 2005 r. koszty wynoszące łącznie [...] EUR, na które złożyły się:
- kwota 350 mln EUR wynikająca z konieczności korekty wartości w związku z przyznanym kredytem,
 - [...] mln EUR strat na transakcjach swapowych na próbę złota,
 - [...] mln EUR strat na sprzedaży zabezpieczonych pożyczek długoterminowych („Senior Secured Loans”),
 - [...] mln EUR strat na korekcie wartości z pozostałych powiązań handlowych oraz
 - związane z tym koszty prawne.
- (27) Do powyższej kwoty należy doliczyć rezerwę w wysokości [...] mln EUR, która z mocą wsteczną musiała zostać utworzona na początku maja 2006 r. na potrzeby układu zawartego z wierzycielami Refco. Transakcje z Refco spowodowały stratę w wysokości 1,0045 mld EUR.
- (28) W dniu 5 czerwca 2006 r. BAWAG-PSK zawarł porozumienie z wierzycielami Refco, na podstawie którego BAWAG-PSK musiał wypłacić wierzycielom i akcjonariuszom Refco [...] mln USD. Ponadto zrezygnował on z wierzytelności kredytowych w wysokości [...] mln USD. Strony umowy postanowiły ponadto, że wierzyciele i akcjonariusze Refco otrzymają [...] % ceny sprzedaży przekraczającej [...] mln EUR, maksymalnie jednak [...] mln USD.
- Skutki transakcji specjalnych („transakcje karaibskie” i „Refco”)
- (29) W roku 2004 dokonano odpisu wierzytelności z całego kompleksu karaibskiego w wysokości około [...] mln EUR.

⁽⁹⁾ Refco była wówczas największym w USA brokerem zajmującym się kontraktami terminowymi i obrotem surowcami.

- (30) W celu pokrycia strat spowodowanych przez transakcje karaibskie w 2005 r. wykorzystano środki płynne w wysokości [...] mln EUR, odpisów dokonanych w związku z przekształceniem w 2005 r. w wysokości 534 mln EUR oraz aktualizacji wartości dotyczącej roku 2005 w wysokości [...] mln EUR. Dokonano również aktualizacji wartości całej pozostałej jeszcze kwoty w wysokości [...] mln EUR.
- (31) W październiku 2005 r. BAWAG-PSK został dotknięty bankrutem Refco i w tym samym czasie poznano jego straty spowodowane „transakcjami karaibskimi”.
- (32) Zdarzenia te doprowadziły do aktualizacji wartości w wysokości [...] mld EUR w bilansie roku [...] ⁽¹⁰⁾. BAWAG-PSK był w stanie pokryć jedynie [...] mln EUR, uzyskanych z rozwiązania rezerw i z rocznych dochodów netto.
- (33) Pod koniec kwietnia i na początku maja 2006 r. ostrzeżeni przez prasę dyspozytariusze dokonali masowych wypłat z rachunków bieżących i wkładów oszczędnościowych. Łącznie między wrześniem 2005 r. a czerwcem 2006 r. wkłady na kontach bieżących banku zmniejszyły się o [...] mln EUR, zaś wkłady na kontach oszczędnościowych o [...] mld EUR.
- III. OPIS ŚRODKA PODLEGAJĄCEGO OCENIE**
- (34) W przypadku środka podlegającego ocenie w niniejszej decyzji chodzi o przyznanie gwarancji rządowej dla BAWAG-PSK w wysokości 900 mln EUR, którą reguluje uchwalona w dniu 8 maja 2006 r. ustawa zabezpieczająca BAWAG-PSK (zwana w dalszej części „ustawą BAWAG-PSK”). W ustawie tej nałożono na właścicieli BAWAG-PSK obowiązek sprzedaży tego przedsiębiorstwa na rzecz podmiotu trzeciego.
- (35) Bez uzyskania gwarancji ze strony rządu BAWAG-PSK nie byłby w stanie spełnić przepisów Austriackiej Ustawy Bankowej (zwanej w dalszej części „BWG”) dotyczących wypłacalności i kapitału własnego, a tym samym nie mógłby dokonać zamknięcia rocznego sprawozdania finansowego za rok 2005.
- (36) W dniu 31 maja 2006 r. ówcześni bezpośredni i pośredni właściciele BAWAG-PSK (ÖGB, ÖGSP, ÖBG, ÖVV i AVB) podpisali porozumienie o sprzedaży, w którym zobowiązali się do zbycia swoich udziałów na rzecz niezależnego podmiotu trzeciego.
- (37) W dniu 6 czerwca 2006 r. Austria i BAWAG-PSK w oparciu o tę ustawę podpisały porozumienie w sprawie gwarancji. Zawiera ono bliższe dane dotyczące gwarancji, warunków, opłaty prowizyjnej za jej udzie-
- lenie, odpowiedzialności BAWAG-PSK oraz okresu obowiązywania gwarancji. Do porozumienia w sprawie gwarancji dołączone zostało porozumienie dotyczące sprzedaży.
- (38) Ponadto Austria oraz ówcześni bezpośredni i pośredni właściciele BAWAG-PSK (ÖGB, ÖGSP, ÖBG, ÖVV i AVB) podpisali obszerne porozumienie w dniu 6 czerwca 2006 r. W rozdziale 7 ust. 3 tego porozumienia ustalono zasady podziału przychodu ze sprzedaży. W przypadku zbycia udziałów w BAWAG-PSK przychód ze sprzedaży należy podzielić z uwzględnieniem następujących, hierarchicznie ułożonych priorytetów:
- a) zaspokojenie roszczeń osób trzecich w celu zapewnienia sprzedaży;
 - b) zaspokojenie wierzytelności wobec właścicieli zgodnie z układem zawartym w sprawie Refco;
 - c) pokrycie wszystkich pozostałych zobowiązań AVB, istniejących w momencie płatności;
 - d) pokrycie wszystkich zobowiązań (byłych) pośrednich właścicieli BAWAG-PSK, które nadal istniały w momencie płatności;
 - e) redukcja gwarancji Austrii poprzez oddanie do dyspozycji kapitału własnego dla BAWAG-PSK.
- (39) Gwarancja wygasła w dniu 15 maja 2007 r. wraz z zamknięciem (closing) sprzedaży BAWAG-PSK na rzecz konsorcjum.
- Cele gwarancji*
- (40) Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Austrię gwarancja miała na celu:
- a) stabilizację i wzmocnienie pozycji BAWAG-PSK;
 - b) umożliwienie sporządzenia bilansu za 2005 r.;
 - c) umożliwienie rozpoczęcia lub kontynuowania działań związanych ze sprzedażą;
 - d) utrzymanie zdolności BAWAG-PSK do funkcjonowania w przyszłości;
 - e) zwiększenie zaufania inwestorów do austriackiego rynku finansowego.

⁽¹⁰⁾ [...].

Warunki związane z gwarancją

- (41) Zgodnie z pierwotnymi warunkami gwarancja miała wygasnąć po upływie 60 dni od sprzedaży BAWAG-PSK, jednak w zasadzie nie później niż dnia 1 lipca 2007 r. Jednak pod pewnymi warunkami możliwe było przedłużenie jej obowiązywania.
- (42) Opłata prowizyjna, którą miał zapłacić BAWAG-PSK, została ustalona na 0,2 % rocznie do dnia 30 czerwca 2007 r. i 1,2 % po upływie tego okresu.
- (43) Uruchomienie gwarancji przyznanej przez Austrię było możliwe tylko w przypadku, gdyby kumulatywnie wystąpiły następujące przesłanki:
- nie nastąpiła sprzedaż BAWAG-PSK,
 - BAWAG-PSK, jego bezpośredni i pośredni wspólnicy zostali wezwani do zapłaty oraz do ujawnienia swoich stosunków majątkowych i musieli płacić aż do wyczerpania ich wypłacalności,
 - nadal istniało zagrożenie ekonomiczne dla banku (niewypełnianie ustawowych wymagań dotyczących wysokości środków własnych), oraz
 - istniało zagrożenie niewypłacalnością (niewypłacalność spowodowana nadmiernym zadłużeniem) lub już doszło do niewypłacalności BAWAG-PSK.
- (44) Uruchomienie gwarancji możliwe było również wtedy, gdyby zagrożenie niewypłacalnością wynikało jedynie z faktu, że gwarancja upływa dnia 1 lipca 2007 r. Austria mogła powstrzymać uruchomienie gwarancji poprzez przedłużenie jej obowiązywania. Jednakże wymagałoby to wydania uchwały rządu federalnego.
- (45) Gwarancja pokrywała jedynie te należności, które zgodnie z § 22 ust. 2 BWG należało doliczyć do podstawy wymiaru podatku, oraz które były zakwalifikowane zgodnie z rozporządzeniem Urzędu Kontroli Rynku Finansowego⁽¹¹⁾ (zwanego w dalszej części „FMA”).
- (46) Gwarancja udzielona przez Austrię zgodnie z porozumieniem w sprawie gwarancji rządowej, z wyłączeniem przypadków, gdy gwarancja została już uruchomiona, wygasła w momencie (bezpośredniego lub pośredniego) przeniesienia własności udziałów w BAWAG-PSK na podmioty trzecie w rozumieniu § 3 ust. 1 ustawy BAWAG-PSK, jednak nie później niż do dnia 1 lipca 2007 r. BAWAG-PSK był zobowiązany do niezwłocznego poinformowania rządu federalnego na piśmie o każdym takim przeniesieniu własności wraz z przedłożeniem odpowiednich dokumentów zaraz po powzięciu o tym wiadomości. Gdyby okazało się to konieczne do przeprowadzenia sprzedaży udziałów osobom trzecim w rozumieniu § 3 ust. 1 ustawy BAWAG-PSK, na uzasadniony wniosek BAWAG-PSK Austria mogła przedłużyć obowiązywanie gwarancji do 60 dni od momentu przeniesienia własności, jednak nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2007 r.
- (47) Austria poprzez Federalnego Ministra Finansów (za zgodą rządu federalnego) mogła przedłużyć gwarancję, której udzieliła w zawartym porozumieniu, o ile spełnione były warunki zawarte w § 1 ust. 2 ustawy BAWAG-PSK. Austria mogła rozważyć przedłużenie gwarancji, w szczególności w przypadku, gdyby wskutek wygaśnięcia gwarancji rządowej zagrożone było trwałe uzdrowienie BAWAG-PSK lub jego sprzedaż. BAWAG-PSK, o ile chciałby uzyskać przedłużenie, miał najpóźniej do dnia 31 marca 2007 r. skierować do rządu Austrii odpowiedni wniosek, w którym należało uzasadnić i udokumentować istnienie warunków do takiego przedłużenia. W przypadku powołania się na konieczność uruchomienia gwarancji ze względu na istnienie zagrożenia niewypłacalnością wskutek przyszłego braku gwarancji ze strony rządu federalnego Austria mogła zapobiec takiemu uruchomieniu gwarancji, powołując się na fakt, że przedłużyła gwarancję przed jej wygaśnięciem. W takim przypadku nie wystąpiłyby skutki uruchomienia gwarancji.
- (48) Kolejny warunek związany z udzieleniem gwarancji nakładał na BAWAG-PSK i ÖGB obowiązek sprzedaży ich udziałów w Austriackim Banku Narodowym (Österreichische Nationalbank, „OeNB”). Przy uwzględnieniu szczególnych okoliczności takiej sprzedaży Austria stwierdziła, że cena rynkowa tych udziałów byłaby od [...] do [...] razy wyższa od wartości nominalnej akcji. Dzięki takiej wycenie ustalono „cenę rynkową” w wysokości od [...] mln EUR do [...] mln EUR. Ostateczna cena sprzedaży na rzecz władz austriackich wyniosła [...] mln EUR ([...] mln EUR dla BAWAG-PSK). Przychód ze sprzedaży odpowiadał wartości księgowej udziałów.
- (49) Oprócz gwarancji rządowej w celu zabezpieczenia, wynikającej z prawa bankowego kwoty kapitału podstawowego, banki prywatne, z jednej strony, i towarzystwa ubezpieczeniowe, z drugiej strony, założyły dwie spółki specjalnego przeznaczenia (*special purpose vehicles*, zwane

⁽¹¹⁾ W załączniku do sprawozdania z audytu, BGBl. II nr 305/2005, w części IV Z 14 lit. c) i d).

dalej „SPV”). W ramach porozumienia cztery banki: *Bank Austria Creditanstalt*, *Erste Bank*, *Österreichische Volksbanken-AG* oraz *Raiffeisen Zentralbank Österreich AG*, a także cztery towarzystwa ubezpieczeniowe: *Allianz*, *Generali*, *Uniq* oraz *Wiener Städtische* założyły dwie SPV, których celem było wzmocnienie BAWAG-PSK. BA-CA, *Erste Bank* i RZB wniosły po [...] mln EUR, a ÖVAG [...] mln EUR do kapitału pierwszego ze SPV, natomiast każde z czterech towarzystw ubezpieczeniowych [...] mln EUR do drugiej spółki. BAWAG-PSK przypadła funkcja wspólnika kontrolującego posiadającego [...] % w obu SPV. Porozumienie to umożliwiło BAWAG-PSK podwyższenie możliwego do zaliczenia kapitału (kapitału kategorii 1, *Tier-1*) o 450 mln EUR. Jako grupa BAWAG-PSK uzyskał więc znowu odpowiednią wysokość kwoty kapitałowej. Aby zmniejszyć do minimum ryzyko uczestniczących banków i towarzystw ubezpieczeniowych, przekazane do dyspozycji środki pieniężne mogły być inwestowane wyłącznie w najwyżej oceniane pożyczki państwowe w euro. Po zamknięciu (closing) sprzedaży BAWAG-PSK na rzecz konsorcjum w dniu 15 maja 2007 r. każdy z udziałowców był uprawniony do rozwiązania odpowiedniej SPV. Następnie przy likwidacji każdy wspólnik w wyniku podziału wartości rzeczowych (tzn. poprzez przeniesienie papierów wartościowych, w które uprzednio zainwestowano) otrzymał wartości majątkowe odpowiadające wysokości jego udziału w kapitale.

IV. PRZYCZYNY WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA

- (50) W swojej decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego zgodnie z art. 88 ust. 2 Traktatu WE Komisja tymczasowo zakwalifikowała środki objęte dochodzeniem jako pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE i art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG, ponieważ zostały one przyznane z zasobów państwowych i poprzez poprawienie sytuacji finansowej beneficjenta mogły wpływać na pogorszenie pozycji konkurentów z innych państw członkowskich⁽¹²⁾, a w związku z tym zakłócać konkurencję lub grozić takim zakłóceniem oraz negatywnie wpływać na handel między państwami członkowskimi.
- (51) Komisja wyraziła wątpliwość, czy niewypłacalność/upadłość BAWAG-PSK wywołałaby systemowe skutki dla austriackiego systemu finansowego oraz, w szerszym znaczeniu, dla całej gospodarki austriackiej. Dlatego w tym przypadku nie miałyby zastosowania art. 87 ust. 3 lit. b). W związku z tymczasową oceną Komisja doszła do wniosku, że oceni pomoc na podstawie wytycznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa dla celów ratowania i restrukturyzacji firm znajdujących się w trudnej sytuacji⁽¹³⁾ (zwanych dalej „wytycznymi”), a także że nie
- można zastosować innych przepisów zgodności Traktatu WE ani innych wspólnotowych wytycznych, z których wynikałaby zgodność pomocy ze wspólnym rynkiem. Komisja zgodziła się ze stanowiskiem Austrii, że w przypadku BAWAG-PSK mamy do czynienia z przedsiębiorstwem zagrożonym w rozumieniu sekcji 2.1 wytycznych. Jednak zgodność środków pomocy ze wspólnym rynkiem budziła poważne wątpliwości.
- Pomoc na ratowanie*
- (52) Zgodnie z wytycznymi pomoc na ratowanie jest ze swej natury wsparciem przejściowym i odwracalnym, które ma utrzymać przedsiębiorstwo na powierzchni przez okres niezbędny do opracowania planu restrukturyzacji lub likwidacji. Zgodnie z pkt 15 wytycznych okres pomocy powinien trwać nie dłużej niż sześć miesięcy.
- (53) Wprawdzie gwarancja została udzielona w dniu 6 czerwca 2006 r., ale według Komisji efektywnie weszła w życie z mocą wsteczną dnia 31 grudnia 2005 r. Czas trwania pomocy przekroczył tym samym maksymalny okres sześciu miesięcy przewidziany w wytycznych.
- (54) Dlatego Komisja miała poważne wątpliwości, czy gwarancja może być traktowana jako pomoc na ratowanie zgodna ze wspólnym rynkiem.
- Przywrócenie długoterminowej rentowności*
- (55) Zgodnie z pkt 34–37 wytycznych Komisja w przypadku każdego indywidualnego środka pomocy musi zaakceptować plan restrukturyzacji i ocenić, czy plan ten w odpowiednim czasie na podstawie realistycznych założeń umożliwi przywrócenie długoterminowej rentowności przedsiębiorstwa.
- (56) Komisja wyraziła opinię, że sukces planu restrukturyzacji, udana modernizacja oraz kontynuacja działalności przez bank w decydującym stopniu były uzależnione od wysokiej ceny sprzedaży. Przedłożone scenariusze procesu sprzedaży wykazywały, że aby przywrócić długoterminową rentowność banku bez dalszej pomocy państwa, potencjalni nabywcy musieliby łącznie zainwestować około [...] mld EUR. Zgodnie z planem restrukturyzacji cała inwestycja poniżej tej wartości progowej nie pozwoliłaby ÖGB i powiązanim z nim przedsiębiorstwom na spłatę kredytów; również nabywca w takiej sytuacji nie byłby w stanie dokonać wymaganego podwyższenia kapitału.

⁽¹²⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 września 1994 r. w połączonych sprawach C-278/92, C-279/92 i C-280/92, *Królestwo Hiszpanii przeciwko Komisji*, Rec. [1994], str. I-4103.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 244 z 1.10.2004, str. 2.

- (57) Komisja nie wykluczała, że masowy odpływ lokat wiosną 2006 r. i pogorszenie ratingu ⁽¹⁴⁾, a tym samym wyższe koszty refinansowania przyczyniły się do dalszych trudności BAWAG-PSK. Kwestie te znalazłyby odzwierciedlenie dopiero w finansowym zamknięciu rocznym za rok 2006. Ponadto kampanie reklamowe, które opierały się np. na wysokich przychodach ze środków złożonych na książeczkach oszczędnościowych, również mogły wpłynąć na rentowność banku. W doniesieniach prasowych informowano, iż BAWAG-PSK może ponieść kolejne straty w wysokości 20 mln EUR.
- (58) Ponadto Komisja wskazała na fakt, że plan restrukturyzacji zgodny z wytycznymi winien zawierać różne scenariusze będące odzwierciedleniem założeń scenariusza najkorzystniejszego, najmniej korzystnego i pośredniego. Jednakże Austria przedłożyła jedynie scenariusz podstawowy (*Base-Case*), oparty na danych, które zostały ujawnione potencjalnym zainteresowanym w memorandum informacyjnym. Taki biznesplan został sporządzony w związku ze sprzedażą banku. Komisja wyraziła wątpliwość, czy założenia stanowiące podstawę do sporządzenia biznesplanu spełniają warunki scenariusza podstawowego ujętego w planie restrukturyzacji. Komisja oczekiwała, że otrzyma dwa scenariusze zawierające odpowiednio korzystny oraz niekorzystny rozwój sytuacji, które wykażą stabilność i wykonalność planu restrukturyzacji.
- (59) Ponadto Komisja miała wątpliwości, czy uwzględniono niektóre ryzyka, a mianowicie:
- a) powództwa w USA: nie można było wykluczyć, że ze strony powodów grozić mogą kolejne, mające szanse powodzenia powództwa (dotyczące częściowo istotnych wierzytelności). Na poczet niektórych niepewnych spraw (układy w obliczu ewentualnych pozwów) przewidziano środki w ramach rezerwy dla Refco utworzonej w finansowym zamknięciu rocznym za 2005 r. Poza tym nie można było wykluczyć, że poszczególni poszkodowani nie będą chcieli otrzymać wypłat ze środków będących do dyspozycji w wyniku układu z radą wierzycieli. W takim przypadku poszkodowani ci mogliby wnieść pozwy przeciwko BAWAG-PSK, rada wierzycieli musiałaby zrefundować należną BAWAG-PSK część, przy czym jednak nie można było wykluczyć, że płatność, jaką w rzeczywistości należałoby wypłacić, przekroczy kwotę refundacji;
 - b) niespełnienie zobowiązań akcjonariuszy BAWAG-PSK wobec wierzycieli w USA – w takim przypadku BAWAG-PSK musiałby ponieść subsydiarną odpowiedzialność cywilną;
- c) wymieniony w finansowym zamknięciu rocznym za rok 2005 wyrok sądowy odnoszący się do klauzuli przewidujących możliwość późniejszego ustalenia odsetek (*Zinsgleitklauseln*) również mógł mieć negatywny skutki dla BAWAG-PSK.
- Komisja wyraziła pogląd, że do sporządzenia obszernego planu restrukturyzacji niezbędna jest również ocena takich ryzyk.
- Zapobieganie przypadkom niepożądanego zakłócenia konkurencji*
- (60) Wyłączenie zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE jest obwarowane warunkiem, że pomoc nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. Zgodnie z pkt 38–42 wytycznych wymagane jest podjęcie takich kroków, które, na ile jest to możliwe, złagodzą niekorzystne skutki pomocy dla konkurentów. Środki te mogą polegać na zbyciu aktywów, ograniczeniu zdolności produkcyjnych lub udziału w rynku oraz ograniczeniu barier wejścia na dane rynki. Środki muszą być proporcjonalne do zakłócających skutków pomocy oraz w szczególności do znaczenia przedsiębiorstwa na rynku lub rynkach, a ich zakres musi wykraczać poza zakres konieczny dla przywrócenia rentowności. Przy badaniu właściwości zastosowanych środków wyrównawczych Komisja uwzględniła strukturę rynku i warunki konkurencji, aby zapewnić, że żaden środek nie prowadzi do pogorszenia struktury rynku, na przykład poprzez pośredni wpływ na powstanie oligopolu.
- (61) Zaproponowane początkowo przez Austrię środki wyrównawcze polegały na zbyciu banku Frick & Co., udziałów BAWAG-PSK w Austriackim Banku Narodowym, sprzedaży polskiego przedsiębiorstwa Kinomax Sp. z o.o. oraz nieruchomości w Wiedniu. Ponieważ środki i ich skutki dla BAWAG-PSK zostały opisane dość niejasno, Komisja nie była w stanie ocenić ich całłościowych skutków. Dlatego Komisji potrzebne były szczegółowe dane dotyczące oddziaływania poszczególnych środków na majątek oraz przyszłą pozycję BAWAG-PSK na rynku, a także dane dotyczące wartości tych środków i ich skutek redukcyjny (np. pod względem sumy bilansowej).
- (62) Komisja miała wątpliwości, czy wprowadzenie dalszych środków wyrównawczych może obniżyć ogólną wartość BAWAG-PSK, a tym samym również szansę uzyskania ceny nabycia koniecznej do zmniejszenia zadłużenia. Raczej wskutek sprzedaży kolejnych składników majątkowych wymagana cena nabycia uległaby po prostu obniżeniu o kwotę uzyskaną za te składniki majątku.

⁽¹⁴⁾ Rating BAWAG-PSK sporządzony przez Moody's dla wszystkich krótko- i długoterminowych lokat oraz należności spadł z A2 do A3, natomiast Financial Strength Rating uległ obniżeniu do E+.

- (63) Komisja podała w wątpliwość, że ciężki kryzys związany z płynnością finansową BAWAG-PSK doprowadziłby do ściślejszego oligopolu na austriackich rynkach bankowych, nie tylko dlatego, że nowy uczestnik tego rynku mógł przejąć zakres działalności tego banku.
- (64) Komisja wskazała ponadto, że masowe wycofywanie wkładów z banku (*bank run*), jakie nastąpiło w okresie od września 2005 r. do czerwca 2006 r., niekoniecznie jest porównywalne ze środkiem wyrównawczym w rozumieniu wytycznych.
- (65) Podsumowując, Komisja nie miała istotnych informacji koniecznych do właściwej i wystarczająco szczegółowej oceny skutków zaproponowanych środków wyrównawczych. Opierając się na dostępnych faktach, miała ona poważne wątpliwości, że planowane działania redukcyjne są wystarczające do złagodzenia zakłócających konkurencję skutków pomocy.

Pomoc ograniczona do niezbędnego minimum

- (66) Zgodnie z pkt 43 i 45 wytycznych pomoc musi być ograniczona do ścisłego minimum niezbędnego do umożliwienia restrukturyzacji, tak aby nie wyposażać przedsiębiorstwa w nadwyżkę środków płynnych, które może ono przeznaczyć na finansowanie działań agresywnych i zakłócających rynek lub wręcz na ekspansję. Wytyczne przewidują również, że korzystający z pomocy powinni przyczynić się znacząco do planu restrukturyzacji poprzez sprzedaż aktywów, które nie są niezbędne do dalszego istnienia przedsiębiorstwa lub z zewnętrznych źródeł finansowania na warunkach rynkowych. W przypadku dużych przedsiębiorstw, takich jak BAWAG-PSK, wkład własny zgodnie z wytycznymi powinien wynieść w zasadzie 50 % kosztów restrukturyzacji.
- (67) Austria dowodziła, że środek nie oznacza dopływu kapitału, bowiem państwo udzieliło jedynie ograniczonej czasowo gwarancji. Komisja na podstawie dostępnych informacji nie mogła stwierdzić, czy pomoc spełnia niezbędny wymóg ograniczenia do minimum i poddała w wątpliwość, czy Austria należycie oceniła element pomocowy polegający na gwarancji rządu federalnego, ponieważ gwarancja niesie ze sobą takie same skutki jak dokapitalizowanie.
- (68) Austria wskazała na fakt, że koszty restrukturyzacji wynoszą [...] mld EUR i będą w 100 % poniesione przez sam BAWAG-PSK oraz przez jego obecnych i przyszłych właścicieli. Komisja wyraziła w tej sprawie wątpliwość i zażądała dalszych informacji, aby zbadać, czy wkład BAWAG-PSK rzeczywiście osiągnie poziom 50 % kosztów restrukturyzacji.

V. STANOWISKO AUSTRII

- (69) Austria w oparciu o dostępny plan restrukturyzacji wyraziła swoje stanowisko wobec decyzji o wszczęciu postę-

powania i przekazała kolejne informacje, dotyczące w szczególności następujących punktów:

Istnienie znacznego zakłócenia życia gospodarczego Austrii

- (70) Austria wyraziła opinię, że udzielenie gwarancji zostało zgłoszone jako pomoc w celu usunięcia znacznego zakłócenia w życiu gospodarczym państwa członkowskiego. Utrata płynności finansowej przez BAWAG-PSK miałyby nieprzewidywalne i dalekosiężne negatywne skutki dla gospodarki. Panika, jakiej należałoby się spodziewać w związku z ewentualną niewypłacalnością BAWAG-PSK, szybko mogłaby się przenieść na inne banki, zwłaszcza że zgodnie z istniejącym w Austrii modelem zabezpieczenia wkładów niewypłacalność jednego banku pociągnęłaby za sobą również inne banki. Wywołałoby to poważne następstwa dla całej gospodarki austriackiej, a przede wszystkim również dla 70 000 pracowników zatrudnionych w sektorze bankowym. Utworzenie dwóch specjalnych spółek (patrz: poniżej) również unaocznia jednoznaczne poparcie dla BAWAG-PSK płynące ze strony największych uczestników austriackiego rynku finansowego, którzy są gotowi zadbać o zabezpieczenie stabilności rynku finansowego w Austrii.
- (71) Oprócz bezpośredniego wpływu na właściciela ÖGB, utrata płynności finansowej dotknęłaby w szczególności również Austrię:
- ponieważ Federacja ma obowiązek w ramach wypełnienia zadań państwa utrzymywać stabilność rynku finansowego,
 - ponieważ BAWAG-PSK realizuje wszystkie płatności na rzecz Austrii (np. w zakresie podatkowym, ubezpieczeń społecznych, świadczeń na rzecz funduszu dla bezrobotnych i wspierania rodziny), oraz
 - Federacja była wcześniej właścicielem i gwarantem określonych zobowiązań *Österreichische Postsparkasse*.
- (72) Ponadto Austria musiała przejąć pracowników federalnych zatrudnionych w *Österreichische Postsparkasse* wraz z przysługującymi im prawami wynikającymi z zatrudnienia w służbie publicznej (roczne wypłaty wynagrodzeń łącznie w wysokości [...] mln EUR). Ponieważ BAWAG-PSK korzysta z austriackich urzędów pocztowych jako swoich filii, wskutek ograniczenia zakresu działalności w sektorze usług finansowych w austriackich urzędach pocztowych, konieczne stałoby się także zamknięcie kolejnych placówek pocztowych. Wywołałoby to problemy natury strukturalnej na obszarach wiejskich.

- (73) Austria wyraziła pogląd, że prawie niemożliwe jest oszacowanie pod względem ilościowym ewentualnych konsekwencji, jakie poniosłaby cała gospodarka w wyniku utraty płynności finansowej przez bank.

Element pomocowy państwa w formie gwarancji rządu federalnego

- (74) Austria oświadczyła, że pomoc państwa jest niezbędna w celu zakończenia masowego wycofywania wkładów z banku, który rozpoczął się we wrześniu 2005 r., oraz zapewnienia wypłacalności BAWAG-PSK i Grupy BAWAG-PSK. Bez gwarancji udzielonej BAWAG-PSK przez rząd federalny żaden inwestor prywatny nie byłby gotowy wyłożyć środków, które są traktowane jako kapitał własny.
- (75) Zdaniem Austrii element pomocowy państwa w formie gwarancji rządowej należy oszacować na podstawie obwieszczenia Komisji w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa w formie gwarancji⁽¹⁵⁾ (zwanego dalej „obwieszczeniem”). Obwieszczenie przyznaje Komisji szeroki margines swobody w ustaleniu wysokości pomocy. W sposób wiążący określono jedynie, że element pomocowy musi zostać oszacowany z uwzględnieniem szczegółów dotyczących gwarancji. Punkt 3.2 obwieszczenia stanowi: „W przypadkach gdy w momencie udzielenia gwarancji istnieje znaczne prawdopodobieństwo niewywiązania się kredytobiorcy ze zobowiązań, np. ponieważ znajduje się on w trudnej sytuacji finansowej, wartość gwarancji może być równa kwocie efektywnie objętej tą gwarancją”. W odniesieniu do powyższego Austria oświadczyła, że BAWAG-PSK nie jest kredytobiorcą, któremu państwo udziela gwarancji, lecz kredytodawcą. Z tego względu sytuacja finansowa BAWAG-PSK dla oszacowania ryzyka nieściągalności wierzytelności jest nieistotna. Dlatego Komisja nie powinna wyciągać wniosków dotyczących ryzyka związanego z nieściągalnością wierzytelności z sytuacji finansowej BAWAG-PSK.
- (76) Austria stwierdziła, że rating siły finansowej (*Financial Strength Rating*, zwany dalej „FSR”)⁽¹⁶⁾ dokonany przez agencję Moody's jest adekwatnym wskaźnikiem sytuacji finansowej BAWAG-PSK, ponieważ jest nastawiony wyłącznie na samą wypłacalność przedsiębiorstwa bez żadnego wsparcia z zewnątrz. Rating zawiera domyślne oszacowanie przyszłego rozwoju banku i przedstawia wiarygodny obraz ogólnego prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka związanego z niewywiązywaniem się ze zobowiązań. FSR określony dla BAWAG-PSK na poziomie „E+” odpowiada podstawowej ocenie ryzyka w skali od B1 do B3, co tym samym oznacza prawdopodobieństwo ryzyka niewywiązania się ze zobowiązań od 3,2 do 10,5 % w skali roku.
- (77) Zdaniem Austrii z faktu, że BAWAG-PSK w momencie udzielenia pomocy państwa był uważany za przedsiębiorstwo mające trudności finansowe, nie należy wyciągać wniosku, że pomoc w formie gwarancji rządowej odpowiada wartości nominalnej wynoszącej 900 mln EUR. Komisja powinna raczej skorzystać z przysługującej jej

swobody uznania i uwzględnić również szczególne postanowienia oraz szczegóły porozumienia w sprawie udzielenia gwarancji, a także ustalony współczynnik ryzyka. Trudności finansowe kredytobiorcy wskazują jedynie na istnienie pomocy państwa, ale nie można na ich podstawie orzec o wysokości pomocy. W wielu przypadkach restrukturyzacji Komisja oceniała wysokość pomocy w formie gwarancji na rzecz przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji niższej, niż wynosiła wartość nominalna. W przypadku *Credit Foncier de France* (zwanym dalej „CFF”)⁽¹⁷⁾ Komisja oszacowała wartość pomocy na podstawie ceny, jaką ten bank musiałby hipotetycznie zapłacić za podobną gwarancję na rynku. W przypadku *Bankgesellschaft Berlin* (zwanego dalej „BGB”)⁽¹⁸⁾ Komisja wyznaczyła wartość pomocy państwa udzielonej w formie gwarancji (tzw. zabezpieczenie ryzyka), biorąc pod uwagę „wartość gospodarczą”, a nie nominalną. Także w przypadku pomocy na restrukturyzację udzielonej przez Niemcy zakładom *Chemische Werke Piesteritz* (zwanymi dalej „CWP”)⁽¹⁹⁾ Komisja ustaliła wartość pomocy polegającej na udzieleniu gwarancji znacznie poniżej wartości nominalnej pożyczki, mimo że CWP w momencie jej przyznania przeżywały trudności finansowe.

- (78) Odnośnie do krótkiego terminu obowiązywania gwarancji Austria wyjaśniła, że federalny minister finansów może dokonać przedłużenia jej obowiązywania zgodnie z § 3 ust. 2 zdanie ostatnie ustawy zabezpieczającej BAWAG-PSK. Wymaga to jednak jednogłośnej zgody rządu federalnego. Tym samym przedłużenie jest uzależnione od woli politycznej rządu federalnego. BAWAG-PSK w sprawie przedłużenia gwarancji może również skutecznie wywierać nacisk na Austrię, o ile zaistnieją warunki do skorzystania z gwarancji. Warunkiem takim byłoby zagrożenie utraty płynności finansowej BAWAG-PSK. BAWAG-PSK musi najpierw wezwać swoich właścicieli do zapłaty i do ujawnienia ich stosunków majątkowych. W przypadku zamiaru skorzystania z gwarancji są to trudne do pokonania przeszkody, tak więc nie można zarzucić gwarancji, że ma ona „*de facto* nieograniczony czas obowiązywania”. Również z ekonomicznego punktu widzenia nie można zakładać, że gwarancja obowiązuje w nieskończoność. Przeciwnie, BAWAG-PSK również w przypadku niezakończonych sukcesem procesu sprzedaży dysponuje szeregiem możliwości w celu pokrycia potrzeb kapitałowych w inny sposób po wygaśnięciu rocznej gwarancji. Po pierwsze, zyski banku przyczynią się do poprawy zapotrzebowania kapitałowego. Po drugie, bank może dokonać zmniejszenia zapotrzebowania kapitałowego poprzez redukcję swoich ryzykownych aktywów. Wreszcie po trzecie, istnieje również możliwość pozyskania kapitału u osób trzecich. W trakcie kryzysu związanego z masowym wycofywaniem wkładów z banku w maju 2006 r. z możliwości tych nie można było skorzystać ze względów czasowych. Gdyby sprzedaż nie doszła do skutku, bank miałby możliwość zastosowania tych środków.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 71 z 11.3.2000, str. 14.

⁽¹⁶⁾ FSR stanowi ocenę Moody's w sprawie wewnętrznego bezpieczeństwa i wypłacalności banku, a więc nie uwzględnia pewnych zewnętrznych ryzyk związanych z udzieleniem kredytu oraz kredytowych elementów wspierających, ujętych przez Moody's Bank Deposit Ratings.

⁽¹⁷⁾ Decyzja Komisji z dnia 23 czerwca 1999 r., C(1999) 2035, *Credit Foncier de France* (Dz.U. L 34 z 3.2.2001, str. 36), motyw 49.

⁽¹⁸⁾ Decyzja Komisji z dnia 18 lutego 2004 r., C(2004) 327, *Bankgesellschaft Berlin* (Dz.U. L 116 z 4.5.2005, str. 1), motyw 27 i nast.

⁽¹⁹⁾ Decyzja Komisji z dnia 2 marca 2005 r., C(2005) 427, *Chemische Werke Piesteritz* (Dz.U. L 296 z 12.11.2005, str. 19), motyw 107.

- (79) Zdaniem Austrii gwarancji pod względem ekonomicznym nie można traktować w taki sposób, jakby została ona na trwałe wpłacona (*paid-in*) na poczet majątku BAWAG-PSK. Nowy właściciel musi tę kwotę zastąpić wkładem własnym. Nie istnieje automatyczny mechanizm przedłużania gwarancji. Nabywca w momencie wygaśnięcia gwarancji nie odda do dyspozycji kwoty w tej samej wysokości jako kapitału własnego, zaś rozpatrzy wszelkie możliwości finansowego wąskiego gardła przedsiębiorstwa BAWAG-PSK. Prawdopodobieństwo skorzystania z gwarancji jest poza tym ograniczone specyficznymi warunkami związanymi z jej udzieleniem. Ryzyko takie zmniejsza zwłaszcza okoliczność, że gwarancja ta jest gwarancją tylko na wypadek zagrożenia ryzykiem spłaty wierzytelności. Gwarancja Austrii wchodzi w rachubę wyłącznie w przypadku groźby utraty płynności finansowej przez BAWAG-PSK. Ale właśnie taka upadłość ze względu i po udzieleniu gwarancji jest wielce nieprawdopodobna.
- (80) Odnośnie do prawdopodobieństwa skorzystania z gwarancji Austria oświadczyła, że w momencie jej udzielania istniało duże prawdopodobieństwo sprzedaży BAWAG-PSK w terminie roku przy całościowej inwestycji nabywcy w kwocie przekraczającej 2,6 mld EUR. Mocną przesłanką wskazującą na rzeczywistą wartość BAWAG-PSK w kwietniu 2006 r., a więc jeszcze przed udzieleniem gwarancji przez rząd federalny, jest cena nabycia oraz łączna gotowość do dokonania takiej inwestycji przez oferentów, wyrażona w ich ofertach z grudnia 2006 r. Ponieważ BAWAG-PSK wiosną 2006 r. był co do istoty w dobrej kondycji i popadł w kłopoty finansowe tylko wskutek dających się wyodrębnić problemów, jego wartość w momencie udzielania gwarancji rządowej była wyceniana na 2,6 mld EUR. Ta wysoka wartość znajduje również odzwierciedlenie w postępowaniu ofertowym, mianowicie w ostatecznych ofertach złożonych przez oferentów w grudniu 2006 r., a ostatecznie w łącznej inwestycji, jakiej dokonał Cerberus. Oferty przedstawione przez oferentów zostały złożone w ramach międzynarodowego postępowania ofertowego, które było dostępne dla każdego i zostało przeprowadzone bez dyskryminowania kogokolwiek, oraz pozostawiało oferentom dostatecznie dużo czasu na zbadanie potencjalnego przedmiotu nabycia przed złożeniem oferty. Odnośnie do wiedzy Austrii na temat rzeczywistej wartości BAWAG-PSK wyjaśniono, że Austria dzięki działalności FMA w momencie udzielania gwarancji posiadała wystarczające informacje na temat sytuacji gospodarczej BAWAG-PSK. Do momentu udzielenia gwarancji Austria traktowała BAWAG-PSK zasadniczo jako przedsiębiorstwo zdolne do dalszego trwania, które tylko do chwili sprzedaży wymagało wsparcia pomostowego.
- (81) Odnośnie do porównywalności z innymi instrumentami finansowymi Austria wyjaśniła, że gwarancji rządu federalnego nie należy porównywać z wyposażeniem kapitałowym, o ile nie wystąpi przypadek uzasadniająco skorzystanie z gwarancji. Ryzyko niemożności wywiązania się z należności w przypadku FSR wynoszącego E+ wynosi jedynie 5,49 %, a więc z prawie 95 % prawdopodobieństwem do BAWAG-PSK nie napłyną żadne płatności.
- (82) Austria wyraziła pogląd, że gwarancja rządu federalnego na potrzeby obliczenia elementu pomocowego może być pośrednio porównana z gwarancją na pokrycie zobowiązań udzieloną przykładowo w przypadku CFF. W przypadku gwarancji udzielonej na wszystkie zobowiązania banku rating BAWAG-PSK uległby znacznej poprawie osiągając poziom A. Taka poprawa ratingu miałaby bezpośredni pozytywny wpływ na koszty refinansowania banku. Tym samym wyniki banku ponownie uległyby poprawie. W oparciu o rating przynajmniej znacznej poprawie uległoby jego możliwości pozyskania świeżego kapitału. Dlatego również gwarancja udzielona na pokrycie zobowiązań może pośrednio przyczynić się do zapewnienia kwoty kapitału podstawowego. Obliczenie elementu pomocowego zawartego w gwarancji powinno w związku z tym być oparte na wysokości wartości gospodarczej określonej z punktu widzenia beneficjenta tej pomocy. Natomiast w zakres tego wyliczenia nie może wchodzić to, czy państwo sięga po gwarancję, czy po inne środki niż inwestor prywatny.
- (83) Wobec przyczyn zmniejszających ryzyko oraz czasowych ograniczeń ze względu na oczekiwaną w bliskiej przyszłości sprzedaż banku prawdopodobieństwo utraty zdolności do regulowania zobowiązań B2 wydaje się realistyczne i właściwe. Element pomocowy zawarty w gwarancji wynosiłby w związku z tym 49 mln EUR⁽²⁰⁾. Uwzględniając opłatę za udzielenie gwarancji wynoszącą 0,2 % w pierwszym roku, element pomocowy netto wyniesie więc 47,3 mln EUR⁽²¹⁾. Kontrola wiarygodności tego wyliczenia wynika również z faktu, że odsetki w przypadku udzielenia pożyczki na całą kwotę byłyby tak samo wysokie jak opłata prowizyjna.
- (84) Austria dowodziła ponadto, że odnośnie do oczekiwanych przypadków utraty zdolności kredytowej należy uwzględnić nie tylko prawdopodobieństwo ich wystąpienia, ale również zakres takiej utraty. W obliczeniu przedstawionym w motywie 83 wzięto pod uwagę wskaźnik strat z tytułu niedotrzymania zobowiązań w przypadku 100 % utraty wypłacalności. W przypadku 50 %⁽²²⁾ utraty mielibyśmy do czynienia z elementem pomocowym o wiele mniejszej wartości, wynoszącym około 25 mln EUR. Ponadto inwestor prywatny uwzględniłby koszty kapitałowe wynoszące około 10 mln EUR⁽²³⁾. Dlatego łączna wartość gwarancji wynosi około 35 mln EUR po odjęciu opłaty za udzielenie gwarancji w wysokości 1,8 mln EUR.

⁽²⁰⁾ 900 mln EUR × 5,457 % = 49,1 mln EUR.

⁽²¹⁾ 49,1 mln EUR – (900 × 0,2 %) = 47,3 mln EUR.

⁽²²⁾ Por. Moody's Investor Service, „Default and Recovery Rates of Corporate Bond Issuers: 2000”.

⁽²³⁾ Przy uwzględnieniu współczynnika standardowej wypłacalności wynoszącego 8 %.

- (85) Austria oceniła wartość gwarancji również na podstawie teoretycznych korzyści refinansowych gwarancji udzielonej BAWAG-PSK. Dzięki gwarancji kwota składki ubezpieczeniowej od ryzyka zmniejszyła się o około 0,2 % ⁽²⁴⁾. Uwzględniając zobowiązania objęte ratingiem w wysokości 24,7 mld EUR, wartość gospodarcza gwarancji wyniesie 49,4 mln EUR.
- (86) Austria wyjaśniła, że element pomocowy w każdym przypadku będzie dalece odbiegał od wartości nominalnej gwarancji. Na rynku kapitałowym znane są hybrydowe instrumenty kapitałowe w ramach kapitału własnego, wykazujące wyraźne cechy zobowiązań, które w prawie o nadzorze bankowym uznawane są za należące do tzw. kapitału podstawowego. Jednakże na podstawie postanowień prawa o nadzorze bankowym mają one długie minimalne okresy obowiązywania, z reguły dziesięcioletnie. Dla takich instrumentów istnieje wymóg stałego oprocentowania, które z natury rzeczy jest wyższe niż oprocentowanie, które trzeba zapłacić w przypadku instrumentu jednorocznego. Banki, których

rating jest porównywalny z ratingiem dla BAWAG-PSK, na przełomie wiosny i lata 2006 r. wyemitowały kapitał hybrydowy z dziesięcioletnim okresem obowiązywania o stopie procentowej wynoszącej ok. 5,1 %.

Tabela 3

Emisje kapitałów hybrydowych przez banki o podobnym ratingu

Emitent	Data emisji	Rating w momencie emisji	Stopa procentowa
Banca Italease	6 czerwca 2006 r.	Moody's: Baa2 Fitch: BBB+ Composite: BBB	5,159 %
AIB UK	6 czerwca 2006 r.	Moody's: A2 S&P: A- Fitch: A+ Composite: A	5,142 %

Przywrócenie długoterminowej rentowności przedsiębiorstwa

- (87) Austria uzupełniła plan restrukturyzacji o zaktualizowany scenariusz podstawowy oraz analizę wiarygodności zawierającą scenariusz najkorzystniejszy i najmniej korzystny.
- (88) Scenariusz podstawowy wygląda następująco:

Tabela 4

(mln EUR)

Rachunek zysków i strat zgodnie z kodeksem handlowym						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Przychody z tytułu odsetek netto	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Przychody z udziałów lub akcji	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Przychody z tytułu prowizji	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Wynik operacji finansowych	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Pozostałe przychody operacyjne	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Przychody z działalności operacyjnej	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Koszty osobowe	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Koszty rzeczowe	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Amortyzacja	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Pozostałe koszty operacyjne	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Wynik działalności operacyjnej	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zabezpieczenie na wypadek ryzyk i oszacowanie lokat finansowych	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Wynik działalności gospodarczej	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Podatki	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zysk	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

⁽²⁴⁾ Przy uwzględnieniu zmiany Swap Spreads przed i po udzieleniu gwarancji przez rząd federalny.

- (89) Austria oświadczyła, że przy uwzględnieniu obecnych warunków rynkowych niezbędne jest uaktualnienie planów na rok 2007. Kwota wykazana w finansowym zamknięciu rocznym, wynosząca [...] mln EUR, uległa obniżeniu w przybliżeniu do [...] % prognozowanej poprzednio kwoty. Austria wyjaśniła założenia, na których oparto scenariusz podstawowy, oraz najważniejsze wskaźniki finansowe. Plan na rok 2008 oraz lata następne pozostał niezmienny.
- (90) Najważniejszymi powodami zmiany scenariusza podstawowego są:
- długoterminowa zmiana wzrostu krzywej procentowej,
 - nieoczekiwane wolny powrót utraconych w trakcie masowego wycofywania z banku wkładów oszczędnościowych i rachunków klientów,
 - wąskie gardło dotyczące płynności finansowej oraz konieczność sprzedaży składników majątkowych w celu poprawienia tej płynności,
 - ciągle negatywne doniesienia na temat BAWAG-PSK w mediach,
 - stagnacja w transakcjach kredytowych ze względu na niewystarczającą płynność finansową.
- (91) Austria wyjaśniła, że najważniejszymi założeniami, które odbiegają od siebie w scenariuszu najkorzystniejszym i najmniej korzystnym, są przychody netto z tytułu odsetek, przychody z tytułu inwestycji oraz przychody z tytułu prowizji, wzrost operacji finansowych, koszty osobowe i rzeczowe oraz kwota ryzyka. W scenariuszu najmniej korzystnym zysk z działalności gospodarczej wzrasta z [...] mln EUR w roku 2007 do [...] mln EUR w roku 2011, a tym samym jest o około [...] % niższy od zysku z działalności gospodarczej w scenariuszu podstawowym. W scenariuszu najkorzystniejszym zysk z działalności gospodarczej w roku 2007 wynosi [...] mln EUR, natomiast w roku 2011 [...] mln EUR. Tym samym zysk z działalności gospodarczej w roku 2011 jest o około [...] % wyższy od założonego w scenariuszu podstawowym.
- (92) Zdaniem Austrii plan restrukturyzacyjny umożliwia odtworzenie długoterminowej rentowności BAWAG-PSK. Zakończone pozytywnie w dniu 14 grudnia 2006 r. postępowanie ofertowe stanowi najlepszy test rynkowy dla wynikającego z planu restrukturyzacji prawdopodobieństwa jego wykonania. Cerberus poprzez złożenie oferty na całościową inwestycję wynoszącą [...] mld EUR wyraźnie dał do zrozumienia, że jest przekonany o długoterminowej rentowności banku.
- (93) Szczególne rodzaje ryzyka, jakie ujawniono w związku z pozwami w sprawie „Refco” w Stanach Zjednoczonych, a dotyczące niewypelnienia zobowiązań przez akcjonariuszy BAWAG-PSK wobec amerykańskich wierzycieli, oraz w związku z wyrokiem sądowym w sprawie klauzul dotyczących różnicowania odsetek, zostały według Austrii w wystarczającym stopniu uwzględnione w planie restrukturyzacji:
- ryzyko związane z pozwami wierzycieli Refco w USA jest w rzeczywistości niewielkie i nie musi w związku z tym być osobno ujmowane w bilansie; będzie pokryte w ramach ogólnego zabezpieczenia od ryzyka,
 - ryzyko niewypelnienia zobowiązań akcjonariuszy BAWAG-PSK wobec wierzycieli z USA już nie istnieje. W dniu 18 grudnia 2006 r. BAWAG-PSK oraz jego pośredni i bezpośredni właściciele zawarli porozumienie w sprawie zobowiązań stron umowy, na podstawie którego BAWAG-PSK i jego właściciele wzajemnie zrezygnowali z roszczeń regresowych wobec siebie,
 - ryzyko wynikające z wyroku sądowego w sprawie klauzul dotyczących różnicowania odsetek (*Zinsgleitklauseln*) zostało uwzględnione w ramach ogólnych rezerw ujętych w bilansie BAWAG-PSK.
- (94) Austria przypomina, że z jednej strony banki prywatne, a z drugiej strony towarzystwa ubezpieczeniowe utworzyły spółki specjalnego przeznaczenia (zwane dalej „SPV”) w celu zabezpieczenia wymaganej przez prawo bankowe kwoty kapitału podstawowego BAWAG-PSK.
- Zapobieganie przypadkom niepożądanego zakłócenia konkurencji*
- (95) Według opinii reprezentowanej przez Austrię utworzenie SPV wzmacniających kapitał własny BAWAG-PSK przez kilka banków austriackich, z jednej strony, i ubezpieczycieli austriackich, z drugiej strony, wskazuje na fakt, że konkurenci poprzez podjęcie krótkoterminowych działań wspierających wykorzystali trudności finansowe BAWAG-PSK do utrzymania dobrej opinii o Austrii jako rynku finansowym. Byłoby nielogiczne, gdyby konkurenci BAWAG-PSK przy pomocy SPV przejściowo udzielali mu wsparcia finansowego i równocześnie w gwarancji udzielonej przez rząd federalny dostrzegali istotne zakłócenie konkurencji. Raczej postępowanie banków i ubezpieczycieli pokazuje, że dalsze istnienie BAWAG-PSK dzięki gwarancji rządu federalnego w żadnym razie nie było i nie jest traktowane jako zakłócenie konkurencji. Ponadto żaden podmiot trzeci nie zajął stanowiska w sprawie decyzji Komisji o wszczęciu postępowania. Tak więc gwarancja państwowa również z punktu widzenia pozostałych konkurentów nie spowodowała zakłócenia konkurencji.

(96) Austria reprezentuje pogląd, że sprzedaż BAWAG-PSK przez jego poprzedniego właściciela, ÖGB, stanowi ważny środek kompensacyjny. Sprzedaż podkreśla wspólną wolę dokonania trwałej restrukturyzacji banku. Sprzedaż zagrożonego przedsiębiorstwa stanowi istotny krok ku jego trwałej restrukturyzacji. Ogólnie rzecz biorąc, zdaniem Austrii należy wyjść z założenia, że przedsiębiorstwo pod kontrolą nowego, prywatnego właściciela będzie w dłuższej perspektywie zdolne do utrzymania się oraz że w ten sposób uda się zapewnić, że nie będzie po raz drugi potrzebowało pomocy ze strony państwa⁽²⁵⁾. Nawet jeśli w tym przypadku nie doszło do prywatyzacji, całościowe poddanie BAWAG-PSK kontroli doświadczonemu prywatnemu inwestorowi stanowi istotny krok w celu przezwyciężenia trudności

z przeszłości i umożliwienia pozytywnego rozwoju gospodarczego. Ponadto sprzedaż banku umożliwiła niewątpliwie duży wkład własny w rozumieniu wytycznych, dzięki któremu restrukturyzacja BAWAG-PSK *de facto* została sfinansowana w 100 %. Poprzez sprzedaż BAWAG-PSK można było zapewnić utrzymanie istnienia banku, ponieważ właściciele BAWAG-PSK dzięki cenie sprzedaży między innymi mogą spełnić również swoje zobowiązania wobec banku. Tym samym przywrócona zostanie możliwość utrzymania wartości przedmiotowych należności BAWAG-PSK. Sprzedaż okazała się tym samym kluczowym elementem restrukturyzacji BAWAG-PSK. Związane z nią koszty ostatecznie nie zostały w żadnym razie sfinansowane z gwarancji, tylko w całości ze sprzedaży banku.

(97) Austria poinformowała Komisję, że podjęto już następujące działania dezinwestycyjne:

Tabela 5

Przegląd podjętych działań dezinwestycyjnych

Podjęte działania	Obszar działalności	Moment realizacji
Sprzedaż banku Frick & Co.	Bankowość detaliczna	19 lipca 2006 r.
Sprzedaż Österreichische Nationalbank	Bank centralny	12 lipca 2006 r.
Sprzedaż Kinomax Sp. z o.o.	Usługi na rynku nieruchomości	14 grudnia 2006 r.
Sprzedaż Wiener Liegenschaft, 1010 Wien	Usługi na rynku nieruchomości	8 maja 2006 r.
Sprzedaż HOBEX AG	Upoważnienie do ściągania należności	29 marca 2007 r.
Sprzedaż Funk International Austria GmbH	Broker ubezpieczeniowy	1 stycznia 2007 r.
Sprzedaż Cosmos Elektrohandel GmbH & Co KG lub COSMOS Geschäftsführungs- und Beteiligungs GmbH	Handel detaliczny	14 września 2006 r.
Voestalpine AG	Stal	od 9 listopada 2006 r. do 13 kwietnia 2007 r.

⁽²⁵⁾ Decyzja Komisji z dnia 12 października 1994 r. w sprawie pomocy państwowej udzielonej przez Francję koncernowi Bull w postaci nienotyfikowanego podwyższenia kapitału (Dz.U. L 386 z 31.12.2004, str. 1), motyw 10; decyzja Komisji z dnia 26 lipca 1995 r. w sprawie warunkowej zgody na pomoc państwową udzieloną przez Francję na rzecz banku Crédit Lyonnais (Dz.U. L 308 z 21.12.1995, str. 92), motyw 116; decyzja Komisji z dnia 21 czerwca 1995 r. w sprawie pomocy państwowej udzielonej przez Włochy przedsiębiorstwu Enichem Agricoltura SpA (Dz.U. L 28 z 6.2.1996, str. 18), motyw 26; decyzja Komisji z dnia 3 lipca 2001 r. w sprawie pomocy państwowej udzielonej przez Hiszpanię na restrukturyzację Babcock Wolcom España SA (Dz.U. L 67 z 9.3.2002, str. 50), motyw 40; decyzja Komisji z dnia 16 września 1998 r. w sprawie warunkowej zgody na pomoc udzieloną przez Włochy na rzecz Società Italiana per Condotte d'Acqua SpA (Dz.U. L 129 z 22.5.1999, str. 30), motyw 35; decyzja Komisji z dnia 16 września 1998 r. w sprawie warunkowej zgody na pomoc udzieloną przez Włochy na rzecz Italstrade SpA (Dz.U. L 109 z 27.4.1999, str. 1), motyw 2.

(98) Austria poinformowała również Komisję o innych zobowiązaniach podjętych przez BAWAG-PSK:

- a) BAWAG-PSK AG sprzeda następujące wartości majątkowe na rzecz niezależnego od Grupy BAWAG-PSK podmiotu trzeciego:
 - (i) sprzedaż ponad 50 % udziałów w PSK Versicherung AG i w BAWAG-Versicherung Aktiengesellschaft ze skutkiem bilansowym najpóźniej do dnia [...] r. oraz umożliwienie nabywcy opcji kupna pozostałych udziałów;
 - (ii) zakończenie sprzedaży nieruchomości o wartości około [...] mln EUR z łącznym skutkiem bilansowym najpóźniej do dnia [...] r.;

- (iii) sprzedaż udziałów stanowiących [...] % w [...] ze skutkiem bilansowym najpóźniej do dnia [...] r.;
- (iv) sprzedaż udziałów stanowiących 42,56 % w ATV Privat-TV Services AG ze skutkiem bilansowym najpóźniej do dnia [...] r.;
- (v) sprzedaż [...] ze skutkiem bilansowym najpóźniej do dnia [...] r.;
- b) Grupa BAWAG-PSK zredukuje stan swoich pożyczek udzielonych Republice Austrii z [...] mld EUR do kwoty [...] mld EUR na koniec roku obrotowego [...] i utrzyma tę kwotę jako górną granicę przez okres [...], a więc do [...] r. Nie dotyczy to istniejących zobowiązań spółek Grupy BAWAG-PSK z przyszłych transz, które wynikną z już rozpoczętych procesów ich pozyskiwania;
- c) BAWAG-P.S.K. AG zrezygnuje przez okres [...], który rozpocznie się dnia [...] r., z uczestniczenia w postępowaniach ofertowych, w ramach których Republika Austrii będzie jako tzw. główny dealer zlecać emisję obligacji państwowych („state bonds”);
- d) BAWAG-PSK AG do dnia [...] zamknie [...] filii w Wiedniu;
- e) do dnia 31 grudnia 2010 r. BAWAG-PSK nie uzyska innej pomocy niż określonej w art. 87 ust. 2 Traktatu WE, pomocy w ramach projektów badawczych współfinansowanych przez Unię Europejską, pomocy na ogólną działalność edukacyjną w ramach zatwierdzonych programów i działań mających na celu oszczędność energii w ramach zatwierdzonych programów.
- (99) Austria przekazała szczegółowe dane na temat wartości i redukcyjnego skutku poszczególnych środków kompensacyjnych. Zdaniem Austrii działania te (wraz z masowym wycofywaniem wkładów z banku, patrz: motyw 103) spowodują, że suma bilansowa całej grupy będzie o [...] % niższa niż w roku 2005.
- (100) Austria wyjaśniła, że dalsze obniżki zagrożą rentowności banku. Przypomniała, że austriacki bankowy rynek wewnętrzny jest już silnie koncentrowany i zdominowany przez cztery grupy banków: Bank Austria Creditanstalt, grupę die ERSTE Bank/Sparkasse, grupę Raiffeisen oraz BAWAG-PSK. Grupy te w dziedzinie obsługi klientów detalicznych i biznesowych mają łącznie udział wynoszący od 90 do 100 %. Inne instytucje kredytowe odgrywają jedynie podrzędną rolę. Dlatego też austriacki sektor bankowy już teraz przypomina oligopol. W przypadku upadłości BAWAG-PSK jego udział w rynku najprawdopodobniej przypadłby trzem największym konkurentom w sektorze bankowym, co jeszcze bardziej wzmocniłoby ich już i tak znaczącą pozycję rynkową. Dla rynków usług bankowych istnieją szczególne parametry prawne i instytucjonalne. Ze względu na istniejące znaczne ograniczenia dostępu do tego rynku już 30 % udział w rynku zarówno w dziedzinie usług świadczonych na rzecz klientów detalicznych, jak i firmowych mogłoby utrwalić dominującą pozycję rynkową⁽²⁶⁾. W razie upadłości BAWAG-PSK istnieje więc obawa, że trzy grupy banków działających w Austrii uzyskają i będą mogły rozbudować swą dominującą rolę na rynku, co w znacznej mierze zwiększy niebezpieczeństwo jego opanowania przez oligopol. Skutkiem tego mogłoby dojść do sytuacji, w której trzeba byłoby wyrazić zgodę na pomoc państwową, aby uniknąć powstania lub wzmocnienia panującego na rynku oligopolu.
- (101) Austria oświadczyła, że BAWAG-PSK dysponuje umiarkowanym udziałem w rynku w zakresie obsługi klientów indywidualnych i biznesowych, który w roku 2006 uległ dalszemu zmniejszeniu. Wynika to z udziałów w rynku⁽²⁷⁾ w roku 2006:

Tabela 6

Produkty według obszarów działalności		Udział w rynku 2005 r.	Udział w rynku 2006 r.
Wkłady i lokaty klientów krajowych	Klienci indywidualni	12 %	[...]
	Klienci biznesowi	8 %	[...]
Kredyty klientów krajowych wraz z kredytami hipotecznymi	Klienci indywidualni	6 %	[...]
	Klienci biznesowi	8 %	[...]

Odpowiednie udziały w rynku trzech największych grup banków we wszystkich wymienionych obszarach przekraczały 20 %.

⁽²⁶⁾ Decyzja Komisji z dnia 10 lutego 1997 r., *Bank Austria/Creditanstalt*, COMP IV/M.873, motyw 46 i nast.

⁽²⁷⁾ Austria odnośnie do udziałów w rynku wskazuje na decyzję Komisji w sprawie braku sprzeciwu wobec zgłoszonej koncentracji z dnia 28 lutego 2007 r., *Cerberus/BAWAG-PSK*, COMP/M.4565.

- (102) Austria oświadczyła, że utrata udziału w rynku spowodowana masowym wycofywaniem wkładów z banku, regulacja wykorzystania płynności ustalona w ramach porozumienia w sprawie poręczenia oraz ewentualne oddziaływanie środków kompensacyjnych na austriacki sektor bankowy są bardzo ważne dla oceny tych środków.
- (103) W związku z utratą udziałów w rynku wskutek masowego wycofywania wkładów z banku zdaniem Austrii pozycja banku na rynku została już w znacznym stopniu osłabiona wskutek redukcji wkładów *a vista* oraz oszczędnościowych o około [...] mln EUR w okresie od końca września 2005 r. do czerwca 2006 r. Wskutek „masowej histerii” wywołanej doniesieniami prasowymi BAWAG-PSK nie miał możliwości powstrzymania załamania w obszarze wkładów oszczędnościowych. Dlatego też poprzez udzielenie pomocy państwowej w żaden sposób nie została zakłócona konkurencja na rzecz BAWAG-PSK. Austria traktuje masowe wycofywanie wkładów z banku, które dla BAWAG-PSK oznaczało utratę udziałów w rynku, jako działanie wyrównawcze.
- (104) Według Austrii wysoka cena sprzedaży miała decydujące znaczenie dla restrukturyzacji i utrzymania dalszego funkcjonowania banku. Każde obniżenie ceny sprzedaży poprzez zastosowanie środków wyrównawczych do kwoty poniżej [...] mld EUR miałyby bezpośrednie skutki dla banku. Obniżenie wartości BAWAG-PSK wskutek zastosowania środków wyrównawczych zmniejszałyby możliwość uzyskania ceny sprzedaży koniecznej do obsługi zobowiązań.
- (105) Austria oświadczyła, że środki wyrównawcze miały również skutki negatywne dla struktury rynku austriackiego sektora bankowego. Sprzedaż austriackich filii BAWAG-PSK jednemu z trzech dużych banków austriackich wywołałaby poważne wątpliwości przy kontroli koncentracji. W przypadku sprzedaży filii bankowi zagranicznemu groziłoby niebezpieczeństwo, że klienci banku BAWAG-PSK (zwłaszcza klienci indywidualni i średnie przedsiębiorstwa) przeczuciliby się na inne banki austriackie, co doprowadziłoby do jeszcze większego zawężenia już i tak znacznie skoncentrowanego austriackiego rynku bankowego. Według wytycznych Komisja musi wówczas ukształtować środki wyrównawcze w taki sposób, aby można było uniknąć tej sytuacji.

Ograniczenie pomocy do niezbędnego minimum

- (106) Austria oświadczyła, że pomoc o której mowa, została ograniczona do minimum, ponieważ nie chodzi o trwały dopływ kapitału, ale o ograniczoną czasowo i uzależnioną od spełnienia warunków gwarancję, która

była konieczna do zapewnienia wystarczającej wypłacalności.

- (107) Austria dowodziła, że od momentu podpisania umowy nabycia w dniu 30 grudnia 2006 r. jest pewne, że BAWAG-PSK jest w stanie wnieść przewidziany wkład własny. Finansowanie restrukturyzacji w 100 % zostanie zapewnione przez BAWAG-PSK. Również zasilenie kapitałem w wysokości 600 mln EUR należy traktować jak wkład własny banku.

VI. UWAGI INNYCH ZAINTERESOWANYCH STRON

- (108) Po opublikowaniu decyzji o wszczęciu postępowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* do Komisji nie wpłynęły żadne uwagi zainteresowanych stron.

VII. OCENA ŚRODKÓW POMOCY

BAWAG-PSK w momencie przyznawania pomocy był przedsiębiorstwem zagrożonym

- (109) Zgodnie z pkt 9 wytycznych za przedsiębiorstwo zagrożone uważa się takie, które ani przy pomocy środków własnych, ani środków, które mogłyby uzyskać od właścicieli/akcjonariuszy lub wierzycieli, nie jest w stanie powstrzymać strat, które bez zewnętrznej interwencji władz publicznych niemal na pewno doprowadzą to przedsiębiorstwo do zniknięcia z rynku w perspektywie krótko- lub średnioterminowej.
- (110) Austria w przedstawionych przez siebie uwagach do wszczęcia postępowania wyjaśniającego nie zanegowała opinii Komisji, że w przypadku BAWAG-PSK chodziło o przedsiębiorstwo zagrożone zgodnie z definicją zawartą w wytycznych.
- (111) Zdaniem Komisji bank bez uzyskania gwarancji nie byłby w stanie poradzić sobie z trwałym odpływem wkładów w znacznej wysokości. Jak podano w finansowym zamknięciu rocznym 2005, biegli rewidenci w szczególności w odniesieniu do zasady kontynuowania działalności przedsiębiorstwa, nie mogli udzielić BAWAG-PSK adnotacji zatwierdzającej bez zastrzeżeń.
- (112) Wskutek tego BAWAG-PSK bez otrzymania gwarancji musiałby w ciągu kilku tygodni ogłosić niewypłacalność/upadłość.
- (113) Ponadto według Komisji ÖGB bez wsparcia nie byłby w stanie przezwyciężyć trudności, w jakich znalazła się jego spółka zależna. Opinię tę potwierdza fakt, że BAWAG-PSK musiał dokonać korekty należności wobec swoich właścicieli w wysokości [...] mln EUR.

(114) Z tego wynika, że BAWAG-PSK w momencie przyznawania pomocy był przedsiębiorstwem zagrożonym zgodnie z pkt 9 wytycznych. Ponadto trudności BAWAG-PSK jednoznacznie należy przypisać samemu bankowi i były one zbyt poważne, aby mogły zostać przezwyciężone przez grupę, do której bank ten należy. Ani ÖGB, ani AVB nie byłyby w stanie dokonać restrukturyzacji BAWAG-PSK bez udzielenia gwarancji przez państwo. Dlatego BAWAG-PSK kwalifikuje się do pomocy w celu ratowania lub restrukturyzacji zgodnie z pkt 13 wytycznych.

(115) Inwestycje dokonane przez banki prywatne i towarzystwa ubezpieczeniowe w obu SPV w celu wzmocnienia kwot kapitałowych BAWAG-PSK nie zostały poczynione na podstawie podobnej do tej, na której nastąpiło udzielenie gwarancji państwowej. Inwestorzy prywatni ponoszą o wiele mniejsze ryzyko niż państwo udzielające gwarancji. Austria potwierdziła, że bez pomocy rządu federalnego dla BAWAG-PSK żaden prywatny inwestor nie wyraziłby gotowości wniesienia środków, które można by traktować jako kapitał własny. Inwestycje ze strony prywatnej nie pozostają wobec tego w sprzeczności do faktu, że BAWAG-PSK było przedsiębiorstwem zagrożonym.

Fakt istnienia pomocy państwa

(116) Dla oceny, czy środki stanowią pomoc w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE, Komisja musi zbadać, czy:

- zostały one przyznane przez państwo lub z zasobów państwowych,
- stanowią korzyść gospodarczą,
- poprzez selektywne poprawienie sytuacji finansowej określonych przedsiębiorstw lub gałęzi produkcji mogłyby zakłócić konkurencję,
- negatywnie wpływają na handel między państwami członkowskimi.

Wykorzystanie środków państwowych

(117) Aby zakwalifikować środki finansowe za pomoc państwa, muszą być one przypisane państwu i pochodzić bezpośrednio lub pośrednio z zasobów państwowych.

(118) W niniejszym przypadku są spełnione kumulatywnie oba te warunki, ponieważ w odniesieniu do tego środka chodzi o gwarancję udzieloną przez państwo na podstawie ustawy federalnej.

Selektywność

(119) Artykuł 87 ust. 1 Traktatu WE zakazuje pomocy, która faworyzowałaby niektóre przedsiębiorstwa, tzn. pomocy selektywnej.

(120) Beneficjentem udzielonej pomocy jest wyłącznie BAWAG-PSK. Zgodnie z tym środek należy uznać za pomoc selektywną.

Wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi oraz zakłócenie konkurencji

(121) Artykuł 87 ust. 1 Traktatu WE zakazuje pomocy, która wpływa negatywnie na wymianę handlową między państwami członkowskimi i zakłóca konkurencję lub grozi jej zakłóceniem.

(122) Komisja w ramach oceny prawnej nie musi wykazać rzeczywistego wpływu pomocy na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi lub na rzeczywiste zakłócenie konkurencji, tylko wyłącznie to, czy pomoc może wpłynąć negatywnie na wymianę handlową między państwami członkowskimi i zakłócić konkurencję⁽²⁸⁾. Jeżeli pomoc państwa członkowskiego wzmacnia pozycję przedsiębiorstwa wobec innych konkurentów w handlu wewnątrzspółnotowym, ich konkurencyjność musi być uznana za zakłóconą wskutek udzielenia tej pomocy.

(123) Komisja przypomina, że sektor bankowy od wielu lat jest otwarty na konkurencję. Konkurencja, która w jakimś sensie już istniała na podstawie przewidzianego w Traktacie WE swobodnego przepływu kapitału, uległa poprawie dzięki postępującej liberalizacji.

(124) BAWAG-PSK posiada filie i spółki zależne w różnych państwach członkowskich, w szczególności w Republice Czeskiej, na Słowacji, w Słowenii, na Węgrzech i na Malcie. W Austrii działają również banki z innych państw członkowskich, albo bezpośrednio poprzez swoje filie lub przedstawicielstwa, albo pośrednio poprzez kontrolę sprawowaną przez banki i instytucje finansowe mające swe siedziby w Austrii.

(125) Wreszcie, w sektorze bankowym odbywa się handel pomiędzy państwami członkowskimi. Gwarancja umacnia pozycję BAWAG-PSK wobec innych banków, z którymi bank ten konkuruje w ramach handlu odbywającego się wewnątrz Wspólnoty. Dlatego może ona zakłócić wymianę handlową między państwami członkowskimi i spowodować zakłócenie konkurencji.

⁽²⁸⁾ Patrz m.in.: wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 29.4.2004 r. w sprawie C-372/97, *Włochy przeciwko Komisji*, Rec. [2004], str. I-3679, motyw 44.

Istnienie korzyści gospodarczej

- (126) Kryterium istnienia pomocy państwowej jest to, że środek ten przynosi beneficjentowi tej pomocy korzyść.
- (127) Zgodnie z motywem 4.2 obwieszczenia w sprawie pomocy państwowej w formie gwarancji gwarancja nie stanowi pomocy państwa ze względu na niewystępowanie korzyści gospodarczej, o ile spełnione są cztery następujące warunki:
- a) kredytobiorca nie znajduje się w trudnościach finansowych;
 - b) kredytobiorca mógłby w zasadzie uzyskać kredyt na rynkach finansowych na warunkach rynkowych bez żadnej interwencji państwa;
 - c) gwarancja jest związana z określoną transakcją finansową, ma ustaloną kwotę maksymalną, nie obejmuje więcej niż 80 % zaciągniętego kredytu lub innego zobowiązania finansowego, a jej okres obowiązywania jest ograniczony;
 - d) za udzielenie gwarancji uiszczono rynkową opłatę prowizyjną.
- (128) Zdaniem Komisji w tym przypadku nie został spełniony warunek a), bowiem BAWAG-PSK w momencie udzielania gwarancji był przedsiębiorstwem zagrożonym.
- (129) Ponadto żaden z uczestników rynku nie udzieliłby BAWAG-PSK gwarancji za opłatę prowizyjną w wysokości 0,2 %. Austria potwierdziła, że opłata stosowana na rynku wyniosłaby od 32 do 49 mln EUR w skali roku. W związku z tym również warunek d) nie jest w tym przypadku spełniony.
- (130) Wreszcie, udzielenie gwarancji przez rząd federalny stanowi dla BAWAG-PSK korzyść.

Wnioski końcowe

- (131) Komisja uznaje, że w przypadku udzielenia gwarancji przez rząd federalny chodzi o pomoc państwa.

Niezgodność pomocy państwowej z prawem

- (132) Austria udzieliła pomocy w dniu 8 maja 2006 r. z mocą wsteczną od dnia 31 grudnia 2005 r., tzn. przed decyzją Komisji o jej zgodności ze wspólnym rynkiem.

Kwota pomocy

- (133) W celu ustalenia zawartego w gwarancji państwa elementu pomocowego Komisja musi zbadać, czy i na jakich warunkach oraz na podstawie jakich uwarunkowań inwestor/poręczyciel działający w normalnych warunkach rynkowych byłby skłonny udzielić gwarancji w porównywalnych okolicznościach.
- (134) Hipotetyczny inwestor działa jak rozsądny kapitałodawca⁽²⁹⁾, który chciałby maksymalizować swoje zyski bez ponoszenia zbytniego ryzyka w stosunku do zysków kapitałowych⁽³⁰⁾.
- (135) „Wreszcie, należy porównać zachowanie inwestora publicznego z prywatnym pod kątem zachowania inwestora prywatnego w stosunku do omawianej transakcji wobec informacji dostępnych w tamtym momencie i przewidywalnego rozwoju sytuacji”⁽³¹⁾. Wydarzenia po podjęciu decyzji o inwestowaniu nie są zatem istotne dla oszacowania kwoty pomocy zawartej w gwarancji.⁽³²⁾

Specyfika gwarancji udzielonej przez Austrię

- (136) Zgodnie z motywem 3.1 obwieszczenia element pomocy powinien zostać oszacowany z uwzględnieniem szczegółów dotyczących gwarancji.
- (137) W niniejszym przypadku gwarancja służyła za zabezpieczenie specyficznych niespłaconych kredytów BAWAG-PSK w wysokości 900 mln EUR. Dzięki udzielonej gwarancji aktywa zachowały swoją wartość, a korekty wartości, które w finansowym zamknięciu rocznym w 2005 r. spowodowałyby powstanie kolejnych strat w wysokości 900 mln EUR, stały się niepotrzebne. Skutki oraz charakter udzielonej gwarancji są pod tym względem porównywalne ze skutkami i charakterem zasilenia kapitałem⁽³³⁾. W ten sposób można było uniknąć sytuacji, w której kwota kapitału podstawowego BAWAG-PSK uległaby zmniejszeniu poniżej ustawowego minimum.

⁽²⁹⁾ Sprawa C-482/99, *Francja przeciwko Komisji*, Rec. [2002], str. I-4397, motyw 71.

⁽³⁰⁾ Połączone sprawy T-228/99 i T-233/99, motyw 255.

⁽³¹⁾ Połączone sprawy T-228/99 i T-233/99, motyw 246.

⁽³²⁾ Sprawa T-16/96, *Citiflyer Express przeciwko Komisji*, Rec. [1996], motyw 76.

⁽³³⁾ Por. sprawa V-44/03 (*Pomoc Austrii na rzecz banku Burgenland*) (Dz.U. L 263 z 8.10.2005, str. 8), motyw 36.

(138) Komisja uznaje, że przedmiotowa gwarancja nie jest porównywalna z poręczeniem za wszystkie zobowiązania banku (34). W przypadku tego rodzaju poręczeń wierzycielom banku przysługuje bezpośrednio prawo do odzyskania wierzytelności. W przypadku utraty płynności finansowej poręczyciel jest zobowiązany przejąć zobowiązania, których nie można spłacić z wartości majątkowych banku. Z gospodarczego punktu widzenia wskutek tego rodzaju poręczenia obniżeniu ulegają koszty refinansowania banku poprzez obligacje. Komisja przyznaje, że gwarancja poprzez zagwarantowanie utrzymania 1,6 % wartości wszystkich aktywów banku w przypadku wystąpienia nieściągalności wierzytelności, w ograniczonym zakresie służy pośrednio również zabezpieczeniu zobowiązań, ale całościowych skutków udzielenia gwarancji nie należy traktować jako porównywalne. Dlatego z gwarancji udzielonej przez Francję w sprawie CFF (35), która pokrywała wszystkie zobowiązania CFF, nie można wyciągnąć żadnych istotnych wniosków w odniesieniu do niniejszego przypadku.

(139) Zgodnie z warunkami ustalonymi w porozumieniu w sprawie gwarancji, z gwarancji można skorzystać, o ile bank będzie w sensie gospodarczym nadal zagrożony. BAWAG-PSK w zamknięciu rocznym z 2006 r. potwierdził, że: „uruchomienie gwarancji jest również możliwe w przypadku, gdy bankowi grozi niewypłacalność tylko z tego powodu, że termin gwarancji upływa dnia 1 lipca 2007 r. Austria może zapobiec uruchomieniu gwarancji, przedłużając okres jej obowiązywania”. Poręczyciel mógłby zatem stracić do 900 mln EUR i nie zachować udziałów w banku, które by mu pozwoliły skorzystać z późniejszego trendu wzrostowego.

Scenariusze sprzedaży

(140) Ważnym warunkiem dla udzielenia gwarancji jest obietnica złożona przez udziałowców BAWAG-PSK wobec rządu federalnego, że przeniosą wszystkie swoje udziały w BAWAG-PSK lub AVB na podmiot trzeci.

(141) To zobowiązanie do sprzedaży stanowi najważniejszą podstawę do oceny gwarancji udzielonej przez rząd federalny.

(142) Według opinii Komisji uruchomienie gwarancji, a tym samym element pomocowy zawarty w gwarancji, uzależ-

niony jest bezpośrednio od ogólnej inwestycji, której dokona potencjalny nabywca, a więc od ceny sprzedaży i gotowości nabywcy do wniesienia kapitału własnego. W związku z tym należy przypomnieć, że Austria w planie restrukturyzacji napisała, że „sukces naprawy i kontynuacji działania banku w decydującym stopniu uzależnione są od wysokiej ceny sprzedaży. Każda redukcja ceny sprzedaży poniżej [...] mld EUR wskutek działań kompensacyjnych wywiera bezpośredni wpływ na bank”.

(143) Bez zasilenia dodatkowym kapitałem własnym lub krótkotrwałego obniżenia aktywów ważonych ryzykiem prawdopodobieństwo uruchomienia gwarancji byłoby tym wyższe, im bardziej ogólna inwestycja dokonana przez nabywcę byłaby niższa niż [...] mld EUR.

(144) Po dokonaniu oceny gwarancji i warunków jej uruchomienia Komisja uznaje, że prywatny kapitałodawca/poręczyciel z momencie udzielania gwarancji, analizując ryzyko inwestycji, wziąłby pod uwagę trzy istotne scenariusze:

a) scenariusz pierwszy: sprzedaż banku do czerwca 2007 r. przy całościowej inwestycji (cena sprzedaży + zasilenie kapitałem) dokonanej przez nabywcę w wysokości [...] mld EUR, co oznacza, że gwarancja w dniu zamknięcia (closing) może wygasnąć bez korzystania z niej;

b) scenariusz drugi: sprzedaż banku do czerwca 2007 r. przy całościowej inwestycji (cena sprzedaży + zasilenie kapitałem) dokonanej przez nabywcę w kwocie niższej niż [...] mld EUR, co oznacza, że gwarancja zostanie uruchomiona częściowo lub w pełnym zakresie;

c) scenariusz trzeci: nie dochodzi do sprzedaży BAWAG-PSK do czerwca 2007 r. W takim przypadku gwarancja, nawet jeśli jej cała kwota stopniowo ulegnie zmniejszeniu (wskutek nadwyżek rocznych banku i zmniejszeniu aktywów ważonych ryzykiem itp.), musiałaby ulec przedłużeniu na czas nieokreślony. W przeciwnym razie z gwarancji musiałby najprawdopodobniej zostać zrobiony użytek, co spowodowałoby dla państwa duże straty.

(34) Por. gwarancje państwowe dla niemieckich banków publicznych („odpowiedzialność poręczyciela”) lub austriackich kas oszczędnościowych („odpowiedzialność poręczyciela po egzekucji u dłużnika”), obie anulowane decyzjami Komisji.

(35) Decyzja Komisji z dnia 26 czerwca 1999 r., C(1999) 2035, *Crédit Foncier de France* (Dz.U. L 34 z 3.2.2001, str. 36), motyw 49. Decyzja w sprawie CFF została wydana, zanim weszło w życie obwieszczenie w sprawie pomocy państwa w formie gwarancji.

- (145) Wprawdzie Austria utrzymywała, że BAWAG-PSK mógłby odtworzyć wymagane rezerwy kapitałowe poprzez zasilenie kapitałem przez nowych kapitałodawców⁽³⁶⁾ lub dzięki kilku pozytywnym nadwyżkom rocznym, albo poprzez sporządzenie mniej ambitnego planu restrukturyzacji, który przewidywałby mniej kapitału podstawowego, a tym samym dawał bankowi więcej swobody przy dalszym zmniejszaniu łącznej kwoty gwarancji; jednak zdaniem Komisji prywatny kredytobiorca/poręczyciel w momencie udzielania gwarancji nie wziąłby takich – niedających się wykluczyć – hipotez pod uwagę, bowiem scenariusze alternatywne byłyby zbyt hipotetyczne. W szczególności prywatny inwestor w przypadku planu restrukturyzacji, który byłby mniej ambitny niż ten, na którym oparte są scenariusze, wyszedłby z założenia, że Austria w lipcu 2007 r. przedłuży gwarancję z konieczności. Komisja nie podziela opinii Austrii, że gwarancja w lipcu 2007 r. na pewno nie zostałaby przedłużona, o ile bank przed tym terminem nie byłby jeszcze sprzedany. Raczej skorzystano by bez jej przedłużania z gwarancji w pełnym zakresie, ponieważ BAWAG-PSK nie wygospodarował jeszcze środków finansowych koniecznych do utrzymania wskaźników wymaganych przez nadzór bankowy i ponownie byłby zagrożony niewypłacalnością.
- (146) Komisja zbadała inne przedstawione przez Austrię możliwości, które miałyby pozwolić spełnić wymogi dotyczące kapitału własnego w przypadku gdyby pomimo upływu jednorocznego okresu gwarancji nie doszło do sprzedaży banku. Komisja doszła do wniosku, że takich hipotez wprawdzie nie można całkowicie wykluczyć, ale prywatny kapitałodawca/poręczyciel w momencie udzielania gwarancji nie wziąłby ich pod uwagę, bowiem scenariusze alternatywne, na których się one opierają, są hipotetyczne lub wpływają negatywnie na plan naprawy przedsiębiorstwa banku. W okresie krótko- i średnioterminowym zyski wypracowane przez bank nie pozwolą na znaczącą poprawę wyposażenia banku w kapitał własny⁽³⁷⁾. Obniżenie wymagań dotyczących kapitału własnego poprzez redukcję aktywów ważonych ryzykiem miałyby negatywny wpływ na przyszłą dochodowość banku⁽³⁸⁾, a sięgnięcie po kapitał obcy byłoby porównywalne z częściową sprzedażą banku⁽³⁹⁾.
- (147) Dobrze by było, gdyby Komisja mogła każdemu z trzech scenariuszy przyporządkować stopień prawdopodobień-
- stwa w odniesieniu do momentu udzielenia gwarancji. Można by wtedy wywieść z tego kwotę pomocy. Jednakże Komisja na podstawie dostępnych jej informacji nie była w stanie określić dokładnie stopnia prawdopodobieństwa. W momencie udzielania gwarancji nie można było wyraźnie przewidzieć dalszego rozwoju BAWAG-PSK.
- (148) Austria stwierdziła, że w momencie udzielania gwarancji dzięki działalności FMA dysponowała wystarczającymi informacjami o sytuacji gospodarczej BAWAG-PSK i była w stanie ocenić prawdopodobieństwo ziszczenia się trzech opisanych powyżej scenariuszy. W rezultacie tylko pierwszy scenariusz był uważany za realistyczny. Austria nie przedstawiła na to jednak żadnych dowodów. Na przykład Komisji nie przedstawiono żadnych dokładnych danych dotyczących oceny banku przed udzieleniem gwarancji.
- (149) Wartość BAWAG-PSK w momencie uchwalenia ustawy federalnej na przełomie kwietnia i maja 2006 r. mogła być oszacowana jedynie przy pomocy przybliżonych wyliczeń:
- a) w oparciu o dostępne dokumenty prywatny poręczyciel mógłby posłużyć się metodą zdyskontowanych przepływów gotówkowych (*discounted-cash-flow*, DCF). Z tej odmiany wyceny, opartej na projekcji danych liczbowych dla odpowiednich okresów, wynikają jednak dane liczbowe, w przypadku których wartość końcowa zawiera bardzo duży procent wartości łącznej. Przykład: wychodząc od przychodu netto podanego w przedłożonym przez Austrię we wrześniu 2006 r. planie naprawy przedsiębiorstwa (zastępczo za informacje, które miał do dyspozycji prywatny poręczyciel na przełomie kwietnia i maja 2006 r.), przy pomocy metody DCF uzyskuje się wartość [...] mld EUR⁽⁴⁰⁾, przy czym wartość końcowa wyniesie 85 % tej kwoty. Ponieważ ta metoda jest zbyt uzależniona od wartości końcowej, zdaniem Komisji nie pozwala ona na wyciągnięcie wiarygodnych wniosków w niniejszym przypadku;
- b) w oparciu o cenę sprzedaży dla BAWAG-PSK w wysokości [...] mld EUR (wiosną 2006 r. nie była znana) i wartość kapitału własnego w dniu 31 grudnia 2005 r. w wysokości 1,7 mld EUR można wyliczyć pozamaterialną wartość (krąg klientów i sieć filii) na kwotę ok. [...] mld EUR. Z sumy kapitału własnego w dniu 31 grudnia 2005 r. oraz niematerialnej wartości firmy, po odjęciu zasilenia kapitałem, który mieli dostarczyć nowi właściciele w wysokości [...] mln EUR oraz zapłaty za Refco w wysokości [...] mln EUR w połączeniu z ceną sprzedaży wynika szacunkowa wartość BAWAG-PSK, wynosząca na wiosnę 2006 r. około [...] mld EUR⁽⁴¹⁾.
- ⁽³⁶⁾ Doprowadzenie kapitału przez właścicieli mniejszościowych w związku z obowiązkiem sprzedaży nałożonym przez Austrię na ÖGB wydaje się być nieprawdopodobne.
- ⁽³⁷⁾ Oczekiwane wyniki roczne BAWAG-PSK po zakończeniu pierwszego 3-letniego okresu (2006–2008) łącznie [...] mln EUR. Okres ten stanowiłby odpowiednią podstawę do analizy przez inwestora prywatnego. Należy jednak pamiętać, że w przypadku takich prognozowanych wyników nie uwzględniono przyjętej na rynku opłaty za udzielenie gwarancji; gdyby bank musiał zapłacić tę opłatę, znacznie trudniej byłoby osiągnąć te wyniki w okresie przeprowadzanej restrukturyzacji.
- ⁽³⁸⁾ Wskutek obniżenia łącznych aktywów podstawa dochodów BAWAG-PSK wyraźnie by się skurczyła. Aktywa, ogólnie rzecz biorąc, można krótkoterminowo sprzedać tylko poniżej ich wartości rynkowej.
- ⁽³⁹⁾ W związku z obowiązkiem sprzedaży nałożonym przez Austrię na ÖGB zasilanie kapitałem przez właścicieli mniejszościowych nie wydaje się prawdopodobne.
- ⁽⁴⁰⁾ Przy stopie dyskontowej wynoszącej 10 %.
- ⁽⁴¹⁾ 1,7 mld EUR + [...] mld EUR – [...] mld EUR – [...] mld EUR = [...] mld EUR.

- (150) Komisja powinna również uwzględnić, że na przełomie kwietnia i maja 2006 r., gdy musiał podejmować działania prywatny poręczyciel, istniała bardzo silna presja czasu. Do dyspozycji było zaledwie kilka tygodni, w ciągu których należało dokładnie przeanalizować sytuację finansową banku i przedłożyć ofertę. Trwające masowe wycofywanie wkładów z banku stanowiło duże niebezpieczeństwo dla wypłacalności BAWAG-PSK. Bank nie przetrzymałby przedłużenia tej sytuacji nawet przez krótki czas. Ze względu na presję czasu i wysoką konieczną kwotę gwarancji złożenie ofert przez prywatnych uczestników rynku było prawie albo nawet w ogóle niemożliwe.
- (151) Poza tym istniały inne czynniki niepewności, np. w związku ze sprawą Refco w USA, a prywatny poręczyciel musiałby ocenić, czy jego interwencja – w porównaniu z gwarancją rządową – okazałaby się wystarczająca do zakończenia masowego wycofywania wkładów z banku.
- (152) Na podstawie powyżej opisanych okoliczności Komisja doszła do następujących wniosków:
- a) moment sprzedaży i wysokość ceny nabycia za BAWAG-PSK stanowiły dwa nieznanne czynniki o dużej dozie ryzyka dla poręczyciela kierującego się wymogami rynkowymi;
- b) presja czasu utrudniała uczestnikowi rynku złożenie oferty;
- c) wartość majątku trwałego banku nie była tak niska, aby zupełnie wykluczyć udzielenie gwarancji na łączną kwotę 900 mln EUR przez prywatnego poręczyciela, nawet gdyby warunkiem było zapłacenie za to wysokiej opłaty prowizyjnej.
- (153) Według opinii Komisji należało raczej oczekiwać zasilenia kapitałem przez prywatnego kapitałodawcę, co spowodowałoby, że stałby się on udziałowcem i uczestniczył w decyzjach dotyczących skutecznej restrukturyzacji banku. Komisja i Austria są jednakże zgodne co do tego, że żaden prywatny inwestor nie byłby gotowy dostarczyć środków, które byłyby traktowane jako kapitał własny⁽⁴²⁾.
- (154) Z perspektywy prywatnego inwestora gwarancja nie wydawałaby się właściwym instrumentem również z tego powodu, że wymagana wysoka opłata prowizyjna pogarsza widoki na zysk, a w związku z tym działa na niekorzyść gwarancji. Udzielenie gwarancji odzwierciedla raczej interesy Austrii, które w pierwszym rządzie polegały na odzyskaniu zaufania inwestorów oraz partnerów do stabilności banku i sektora finansowego w Austrii. Austria jako poręczyciel dysponuje także bardzo dużymi możliwościami i korzystnymi warunkami (rating AAA).
- (155) W związku z tym element pomocowy zawarty w gwarancji rządowej zdaniem Komisji może być oceniany tylko w kategorii przedziału. Jego górny pułap to 898 mln EUR, co odpowiada kwocie nominalnej gwarancji po odjęciu opłaty prowizyjnej, którą musiał zapłacić bank za jej udzielenie w wysokości 0,2 %. Ustalenie dolnego pułapu jest o wiele bardziej złożone; zdaniem Komisji mógłby on wynieść co najmniej 2/3 nominalnej wartości gwarancji.
- Analizy przedłożone przez Austrię*
- (156) Komisja zbadała zestawione przez Austrię analizy dotyczące elementu pomocowego zawartego w gwarancji i doszła do wniosku, że są one z kilku powodów niedostateczne.
- (157) Komisja wyraża pogląd, że FSR dla BAWAG-PSK oraz odpowiednie prawdopodobieństwo niemożności spłaty zobowiązań nie odzwierciedlają ryzyka dla poręczyciela, jakie wynika z trzech odpowiednich scenariuszy. FSR sporządzony przez agencję Moody's w każdym scenariuszu jest zasadniczo niezmienny, ponieważ gwarancja na 900 mln EUR z punktu widzenia inwestora jest porównywalna z dokonanym właśnie podwyższeniem kapitału o tę samą kwotę. W pierwszym scenariuszu kapitał jest podwyższony tylko przez przyszłego właściciela banku. W scenariuszu drugim podwyższenie kapitału następuje częściowo przez przyszłego właściciela banku; na resztę potrzebnej kwoty uruchomiona zostaje gwarancja. W trzecim scenariuszu gwarancja (choć o zmniejszającej się wartości) pozostaje, dopóki nie nastąpi odpowiednie zasilenie kapitałem lub dopóki bank nie wygospodaruje wymaganych środków finansowych. Ryzyko poręczyciela zależy jednak w dużym stopniu od prawdopodobieństwa poszczególnych scenariuszy, ponieważ okres obowiązywania gwarancji i kwota, z której trzeba skorzystać, są bardzo zmienne w zależności od momentu sprzedaży BAWAG-PSK oraz od uzyskanej za nią ceny.

⁽⁴²⁾ Założenie obu wymienionych powyżej SPV przez prywatnych uczestników rynku nie nastąpiłoby bez gwarancji państwa, w związku z czym nie stoi w sprzeczności do tej opinii.

- (158) Austria w oszacowaniu ryzyka konieczności skorzystania z gwarancji w oparciu o FSR uwzględniła jedynie scenariusz, w którym sprzedaż nastąpi najpóźniej dnia 1 lipca 2007 r., a nabywca zainwestuje łącznie przynajmniej [...] mld EUR. W tym scenariuszu z gwarancji trzeba skorzystać tylko w przypadku ustania zdolności BAWAG-PSK do pokrywania zobowiązań przed dokonaniem sprzedaży. Natomiast Komisja wyraża pogląd, że dalszy rozwój BAWAG-PSK w momencie udzielania gwarancji nie był przewidywalny i wszystkie opisane scenariusze muszą zostać ocenione przy szacowaniu ryzyka.
- (159) Wobec tego zdaniem Komisji FSR oraz odpowiednie prawdopodobieństwo utraty zdolności spłaty zobowiązań nie są właściwym instrumentem do oszacowania kwoty pomocy zawartej gwarancji.
- (160) Komisja uważa za nieistotne badanie wiarygodności przeprowadzone przez Austrię. Zgodnie z BWG kredyt nie jest traktowany jako kapitał własny i nie powstrzymuje obniżenia kwoty kapitałowej poniżej wymaganej ustawowo wielkości kapitału własnego.
- (161) Ponadto Komisja ocenia, że sposób postępowania Austrii w celu oszacowaniu gwarancji poprzez ustalenie powiązanej z nią teoretycznej korzyści wynikającej z refinansowania na rzecz BAWAG PSK jest nieodpowiedni. Wspomniana już rozpiętość swapu aktywów (*Asset Swap Spread*) opiera się na ratingach, które uwzględniają ewentualne wsparcie ze strony państwa, a tym samym nie odzwierciedlają wynikającej z wewnętrznej potrzeby stabilności BAWAG-PSK.
- (162) Komisja stwierdza ponadto, że w przypadku BGB dogłębnie zbadała prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyk objętych gwarancją. Ponieważ niektóre ryzyka były wielce nieprawdopodobne, Komisja na podstawie odpowiedniego w tym przypadku scenariusza („wartość gospodarcza”) doszła do wniosku, że element pomocowy zawarty w danej gwarancji leży poniżej jej wartości nominalnej. W przypadku CWP przedsiębiorstwo dzięki gwarancji, o które wystąpiła Austria, mogło uzyskać kredyty na warunkach korzystniejszych, niż stosowane na rynku. W niniejszym przypadku nie mamy do czynienia z takimi okolicznościami. Po dogłębnym zbadaniu szczególnej sytuacji, w jakiej znalazła się CWP, Komisja doszła jednak do wniosku, że cena rynkowa gwarancji, o której mowa, odpowiadała stopie refinansowej wraz z 400 punktami bazowymi. W przypadku BAWAG-PSK Komisja w celu ustalenia wartości pomocy wynikającej z udzielenia gwarancji przez rząd federalny również przeprowadziła dogłębne badanie wszystkich aspektów trzech możliwych scenariuszy.
- (163) Dlatego Komisja nie podziela poglądu, że jej metodyka w niniejszym przypadku odbiega od postępowania w przypadkach wymienionych przez Austrię.

Zgodność pomocy ze wspólnym rynkiem

Artykuł 87 ust. 3 lit. b) Traktatu WE

- (164) Komisja jest zdania, że Austria nie dowiodła, że niewypłacalność/upadłość BAWAG-PSK wywarłaby wpływ na cały austriacki system finansowy oraz, w szerokiej perspektywie, na całą austriacką gospodarkę narodową.
- (165) Austria przyznała, że ilościowa ocena ewentualnych konsekwencji niewypłacalności banku na całą gospodarkę jest prawie niemożliwa.
- (166) W związku z tym według opinii Komisji wartość wkładów pieniężnych na przynajmniej 95 % kont klientów wynosiła mniej niż 20 000 EUR, a więc wkłady te w przypadku utraty płynności finansowej przez BAWAG-PSK zostałyby pokryte dzięki ustawowemu ubezpieczeniu wkładów bankowych. Fakt, że w przypadku niewypłacalności inne banki mogły zostać przywołane do zabezpieczenia wkładów sam w sobie nie jest wystarczający, aby pokazać, że wszyscy uczestnicy rynku w austriackiej branży bankowej byłiby zagrożeni.
- (167) W czerwcu 2006 r. OeNG oświadczył, że austriacki rozwój systemu bankowego w trakcie roku 2005, mimo problemów, jakie miały BAWAG-PSK i Hypo Alpe-Adria Bank, należy ocenić pozytywnie. Również testy obciążeniowe wykazały dużą odporność systemu bankowego na szok. Ogólnie panowała opinia, że austriacki system bankowy znajdował się w dobrym stanie.
- (168) Komisja zawsze bardzo restrykcyjnie stosowała przepisy art. 87 ust. 3 lit. b). Ostatnio przepis ten znalazł zastosowanie w latach 80., gdy grecka gospodarka narodowa po przystąpieniu do UE walczyła z poważnymi przypadkami nierównowagi i sama Wspólnota przyzwoliła na zastosowanie specjalnych wyjątkowych środków w celu usunięcia zaistniałych problemów ⁽⁴³⁾.

⁽⁴³⁾ Decyzja Komisji 88/167/EWG z dnia 7 października 1987 r. w sprawie ustawy 1386/1983 dotyczącej pomocy przemysłowej udzielonej przez rząd Grecji (Dz.U. L 76 z 22.3.1988, str. 18).

(169) Komisja zasadniczo jest zdania, że pomoc udzielana jednemu beneficjentowi nie służy uzdrowieniu sytuacji, o których mowa w drugiej części art. 87 ust. 3 lit. b). W przypadku *Crédit Lyonnais* ⁽⁴⁴⁾, w którym środki pomocy wyniosły około 20 mld EUR ⁽⁴⁵⁾, według Komisji nie chodziło o „pomoc w celu zlikwidowania poważnego gospodarczego zakłócenia, bowiem pomoc miała na celu usunięcie trudności tylko jednego beneficjenta, mianowicie *Crédit Lyonnais*, a nie całej gałęzi gospodarki”. Zgodę na tę pomoc udzielono odpowiednio nie na podstawie art. 87 ust. 3 lit. b) Traktatu WE, tylko na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) jako pomoc na restrukturyzację, która jest zgodna ze wspólnym rynkiem.

(170) Z tym powodów Komisja wychodzi z założenia, że art. 87 ust. 3 lit. b) nie znajduje w tym przypadku zastosowania.

Pomoc na ratowanie

(171) Zgodnie z pkt 15 wytycznych pomoc na ratowanie jest ze swej natury wsparciem czasowym i odwracalnym, które ma utrzymać przedsiębiorstwo na powierzchni przez okres niezbędny do opracowania planu restrukturyzacji lub likwidacji. Zgodnie z tym samym pkt 15 wytycznych okres pomocy powinien trwać nie dłużej niż sześć miesięcy.

(172) Gwarancji udzielono w dniu 6 czerwca 2006 r. (i w zasadzie do momentu sprzedaży BAWAG-PSK lub do lipca 2006 r.). Jej okres obowiązywania przekracza maksymalny okres czasu określony w wytycznych, wynoszący sześć miesięcy. Poza tym weszła gwarancja weszła w życie skutecznie i z mocą wsteczną w dniu 31 grudnia 2005 r.

(173) Dlatego gwarancja nie może być traktowana jako zgodna ze wspólnym rynkiem pomoc na ratowanie.

Pomoc na restrukturyzację

(174) Wytyczne zawierają kryteria, które muszą być spełnione, aby mogła zostać wyrażona zgoda na pomoc na restrukturyzację:

a) należy opracować i w pełnym zakresie wdrożyć plan restrukturyzacji, który przywróci długoterminową rentowność przedsiębiorstwa;

⁽⁴⁴⁾ Decyzja Komisji z dnia 20 maja 1998 r. w sprawie pomocy państwowej udzielonej przez Francję na rzecz Grupy *Crédit Lyonnais* (Dz.U. L 221 z 8.8.1998, str. 28).

⁽⁴⁵⁾ W roku 1995 Komisja wyraziła zgodę na pierwsze przypadki pomocy państwowej oceniane na maksymalnie 8 mld EUR (decyzja Komisji z dnia 26 lipca 1995 r. w sprawie warunkowej zgody na pomoc państwową udzieloną przez Francję na rzecz banku *Crédit Lyonnais* (Dz.U. L 308 z 21.12.1995, str. 92). W roku 1996 wyraziła zgodę na pomoc w wysokości 0,6 mld EUR (decyzja Komisji w sprawie N 692/96 – C 47/96, Dz.U. C 390 z 24.12.1996, str. 7)). Wreszcie w roku 1998 udzieliła zgodę na kolejne przypadki pomocy, których wartość wahała się od 8 do 15 mld EUR (decyzja Komisji z dnia 20 maja 1998 r. dotycząca pomocy państwowej udzielonej przez Francję na rzecz Grupy *Crédit Lyonnais* (Dz.U. L 221 z 8.8.1998, str. 28)).

b) należy pomoc ograniczyć do minimum;

c) należy unikać niespodziewanych zakłóceń konkurencji.

Przywrócenie długoterminowej rentowności (pkt 34–37 wytycznych)

(175) Dla Komisji podstawowe znaczenie ma przejście BAWAG-PSK w całości pod kontrolę prywatnego kapitałodawcy w celu rozwiązania zaistniałych trudności oraz pozytywny rozwój gospodarczy banku. W istocie można wyjść z założenia, jak zauważa Austria, że przedsiębiorstwo pod kontrolą nowego, prywatnego właściciela ma lepsze widoki na uzyskanie długoterminowej rentowności oraz że w ten sposób można będzie zapewnić, że nie będzie konieczności udzielania żadnych innych środków pomocy. Okazuje się, że sprzedaż jest kluczowym elementem restrukturyzacji BAWAG-PSK.

(176) W styczniu 2007 r. Komisja otrzymała zaktualizowany przez BAWAG-PSK plan restrukturyzacji. Zmiany (w stosunku do poprzedniego planu) w odniesieniu do hipotez i założeń mają zdaniem Komisji znaczenie dla precyzyjnego przedstawienia aktualnej sytuacji gospodarczej banku; istotne wskaźniki finansowe oceniane są przez Komisję jako realistyczne i osiągalne.

(177) Komisja uważa prognozy rynkowe, na których oparty został plan, za właściwe, a oczekiwane zyski z kapitału za wystarczająco duże, aby BAWAG-PSK mógł się utrzymać o własnych siłach na austriackim i międzynarodowym rynku finansowym.

(178) Jak wynika ze szczegółowego opisu okoliczności, które doprowadziły do trudności, w jakich znalazł się bank, decydujące znaczenie ma polepszenie kontroli ryzyka, aby nie doszło do powtórzenia poważnych błędów popełnionych w przeszłości. Tematem tym dogłębnie zajął się nowy zarząd banku w 2006 r., w szczególności podejmując trzy podstawowe działania:

a) wprowadzenie kodeksu zasad ładu korporacyjnego (*corporate governance code*) oraz uchwalenie nowego regulaminu dla zarządu;

b) zmiany w kontroli ryzyka oraz utworzenie zarządu ds. ryzyka;

c) poprawa procesów płatności faktur ⁽⁴⁶⁾ z perspektywy ryzyka.

⁽⁴⁶⁾ Procesy prowadzące do tego, że płacone są rachunki.

- (179) Powyższe środki są zdaniem Komisji właściwe.
- (180) Opisane w decyzji o wszczęciu procedury szczególne ryzyko związane z Refco oraz z niewypełnieniem zobowiązań akcjonariuszy BAWAG-PSK wobec wierzycieli z USA, a także związane z klauzulami przewidującymi możliwość późniejszego ustalania odsetek, zdaniem Komisji w planie restrukturyzacji zostało uwzględnione w wystarczającym stopniu.
- (181) W 2006 r. wypracowano niewielki zysk bilansowy w wysokości 0,2 mln EUR, natomiast finansowe zamknięcie roczne wykazało kwotę o [...] mln EUR wyższą, niż zakładano w planie restrukturyzacji. Liczby te dowodzą, że bank rozwija się zgodnie z planem restrukturyzacji.
- (182) Komisja zbadała również przedłożoną przez Austrię analizę wrażliwości zawierającą scenariusz najkorzystniejszy i najmniej korzystny, i uważa jej przedstawienie za odpowiednie. Z jednej strony, w scenariuszu niekorzystnym z wyniku finansowego na działalności gospodarczej w wysokości [...] mln EUR w roku 2011 wynika wartość zapewniająca bankowi przetrwanie w perspektywie długoterminowej. Z drugiej strony, w scenariuszu najbardziej korzystnym oczekiwana rentowność BAWAG-PSK z wynikiem finansowym na działalności gospodarczej w wysokości [...] mln EUR w roku 2011 pozostaje na poziomie rentowności konkurentów.
- (183) Austria potwierdziła, że konsorcjum wdroży zaktualizowany przez BAWAG-PSK plan restrukturyzacji i w związku z tym zatwierdziła plan w pełnym zakresie.
- (184) Podczas gdy cała inwestycja potencjalnego nabywcy bezpośrednio warunkuje element pomocowy zawarty w gwarancji, to skuteczna restrukturyzacja banku zdaniem Komisji jest również w decydującym stopniu uzależniona od podwyższenia kapitału, co muszą zapewnić nowi właściciele⁽⁴⁷⁾. Całość inwestycji poczynionych przez Konsorcjum nie tylko zapewnia, że nie tylko nie będzie potrzeby skorzystania z gwarancji, ale również że powstanie odpowiednie wyposażenie kapitałowe stanowiące podstawę do realizacji planu restrukturyzacji.
- (185) Komisja przyjmuje do wiadomości, że plan restrukturyzacji, zawierający szczegółowy plan dalszego rozwoju banku do 2011 r., ma być zasadniczo zrealizowany w okresie [...].
- (186) Podsumowując, należy stwierdzić, że poprawa rentowności BAWAG-PSK w pierwszym rządzie wynika z podjęcia wewnętrznych działań, a wszystkie wątpliwości wyrażone w decyzji o wszczęciu procedury zostały rozwiane. Komisja jest przekonana, że plan restrukturyzacji umożliwi BAWAG-PSK odzyskanie długoterminowej rentowności.
- (187) Zgodnie z pkt 44–50 wytycznych Komisja będzie na bieżąco informowana o postępach we wdrażaniu planu.
- Pomoc ograniczona do minimum (pkt 43–45 wytycznych)**
- (188) W przypadku dużych przedsiębiorstw, takich jak BAWAG-PSK, wkład własny przedsiębiorstwa zgodnie z wytycznymi powinien wynieść zasadniczo 50 % kosztów restrukturyzacji.
- (189) Koszty restrukturyzacji wynoszą minimum [...] mld EUR. Nie zostaną one sfinansowane bezpośrednio z gwarancji rządu federalnego, ale w 100 % wniesione przez bank i jego właścicieli. Również działania dezinvestycyjne przyczyniają się do finansowania programu restrukturyzacyjnego.
- (190) Nawet gdyby Komisja uznała całą kwotę gwarancji za pomoc w celu sfinansowania kosztów restrukturyzacji, wkład własny BAWAG-PSK wyniósłby ponad 50 %.
- (191) Zdaniem Komisji dzięki formie i wysokości pomocy – gwarancja państwa dla trudnych pożyczek, która umożliwi przestrzeganie przepisów nadzoru bankowego – unika się takiego wyposażenia kapitałowego BAWAG-PSK, które mogłoby spowodować nadmierną płynność finansową, a ta z kolei mogłaby zostać wykorzystana do agresywnych, zakłócających rynek zachowań, niezwiązanych z procesem restrukturyzacyjnym. Ponadto górny pułap przedziału, w którym ulokowany jest element pomocowy wynoszący 898 mln EUR, to jedynie 1,6 % sumy bilansowej banku, a więc w porównaniu z innymi przypadkami, w których Komisja wydała pozytywną decyzję, jest to bardzo niska stopa procentowa⁽⁴⁸⁾.
- (192) W niniejszym przypadku również nie udzielono pomocy na ratowanie.
- (193) W świetle powyższego Komisja uważa, że pomoc jest ograniczona do niezbędnego minimum wymaganego do przywrócenia długoterminowej rentowności i stwierdza, że wysokość wkładu własnego beneficjenta jest zgodna z wytycznymi.

⁽⁴⁷⁾ Cena sprzedaży ma wpływ na konieczne podwyższenie kapitału.

⁽⁴⁸⁾ Patrz: np. decyzja Komisji 1999/508/WE z dnia 14 października 1998 r. w sprawie warunkowej zgody na pomoc Francji na rzecz *Société Marseillaise de Credit* (sprawa C 42/96 ex NN 194/95) (Dz.U. L 198 z 30.7.1999, str. 1); decyzja Komisji 2005/345/WE z dnia 18 lutego 2004 r. dotycząca przyznania przez Niemcy pomocy na restrukturyzację *Bankgesellschaft Berlin AG* (sprawa C 28/2002 ex NN 5/2002) (Dz.U. L 116 z 4.5.2005, str. 1) oraz decyzja Komisji 2001/89/WE z dnia 23 czerwca 1999 r. dotycząca warunkowej zgody na pomoc udzieloną przez Francję bankowi *Credit Foncier de France* (sprawa C 30/96 ex NN 44/96) (Dz.U. L 34 z 3.2.2001, str. 36).

Unikanie nieuzasadnionych zakłóceń konkurencji (pkt 38–42 wytycznych)

- (194) Zgodnie z wytycznymi należy zastosować w miarę możliwości środki mające na celu złagodzenie długotrwałych negatywnych skutków pomocy dla konkurentów. Środki te mogą polegać na zbyciu aktywów, ograniczeniu zdolności produkcyjnych lub udziału w rynku oraz ograniczeniu barier wejścia na dane rynki. Środki muszą być proporcjonalne do zakłócających skutków pomocy oraz w szczególności do wielkości i względnego znaczenia przedsiębiorstwa na rynku lub rynkach.
- (195) Przekazane Komisji przez Austrię zobowiązania BAWAG-PSK stanowią element składowy procesu restrukturyzacyjnego. W szczególności już podjęte lub podejmowane w przyszłości działania dezinvestycyjne w rzeczywistości stanowią wkład w finansowanie kosztów restrukturyzacyjnych i odnoszą się do wątpliwości Komisji w sprawie przestrzegania przepisów dotyczących konkurencji.
- (196) Liczne środki wywierają wpływ na główną działalność banku.
- (197) W przypadku transakcji kredytowych z sektorem publicznym, w którym BAWAG-PSK posiadał [...] rynku (25 % w 2005 r.), bank zredukuje stan pożyczek na rzecz federacji (Republika Austrii) do końca [...] o [...] ([...] mld EUR). Ta górna granica wynosząca [...] mld EUR nie będzie przekroczona do [...] r. ⁽⁴⁹⁾.
- (198) Ponadto bank, będący ważnym głównym dealerem obligacji państwa, zrezygnuje przez okres [...], począwszy od [...] r. do [...] r., z uczestniczenia w postępowaniach ofertowych. Oznacza to, że BAWAG-PSK nie może brać udziału w postępowaniach, których szacowana wartość wynosi około [...] mld EUR.
- (199) Środki te mogą zaszkodzić renomie banku wśród klientów sektora publicznego, a tym samym opóźnić przysze rozszerzenie tego sektora usług bankowych. W przypadku obligacji środek taki ogranicza również przedział produktów oszczędnościowych, jakie bank może oferować przede wszystkim klientom indywidualnym.
- (200) Oba opisane powyżej środki dotyczą rynków, na których bank po restrukturyzacji będzie zajmował ważną pozycję,

⁽⁴⁹⁾ Powyższe nie dotyczy istniejących zobowiązań spółek grupy BAWAG-PSK z przyszłych transz w ramach już rozpoczętych działań na rzecz ich pozyskania.

i wykraczają one poza zakres niezbędny do odzyskania rentowności.

- (201) Poza tym Komisja przypomina, że warunkiem udzielenia BAWAG-PSK gwarancji rządowej była sprzedaż akcji posiadanych przez bank w OeNB. Udziały te były dla banku rzeczywiście ważne. Ponadto w lipcu 2006 r. oraz w marcu 2007 r. zostały sprzedane udziały w banku Frick & Co. AG oraz w *hobex* AG. Pozbywając się udziałów w *hobex* AG, który działał w sektorze upoważnień do ściągania należności, BAWAG-PSK wycofał się z ważnego sektora, w którym są obecne największe banki Austrii.
- (202) Austria nie chciałaby, aby zamknięcie trzech filii w Wiedniu traktowano jako skuteczny środek wyrównawczy. Zamknięcie trzech filii w Wiedniu również zdaniem Komisji nie może być w niniejszym przypadku traktowane jako skuteczny środek wyrównawczy, bowiem nie wykazano, że w przypadku tych filii chodzi o działania przynoszące straty, które w każdym razie musiałyby być zakończone w celu odzyskania rentowności.
- (203) W sektorze ubezpieczeniowym, bliskim głównej działalności banku, BAWAG-PSK dokona szybkiej sprzedaży ponad 50 % udziałów w PSK AG i BAWAG-Versicherung AG, a następnie umożliwi nabywcy opcję kupna pozostałych udziałów. Odpowiednia wartość gotówkowa wyniesie ponad [...] mld EUR. Ponadto w 2007 r. doszło do sprzedaży brokera ubezpieczeniowego Funk International Austria GmbH.
- (204) Bank zobowiązał się ponadto do zbycia najważniejszych udziałów w sektorach nie stanowiących jego głównej działalności (w szczególności udziałów w Cosmos Elektrohandels GmbH & Co KG, COSMOS Geschäftsführungs- und Beteiligungs GmbH, [...], oraz 42 % akcji w ATV Privat-TV Services AG). W ten sposób BAWAG-PSK skoncentruje się ponownie na swej głównej działalności.
- (205) W celu zapewnienia niezakłóconego przebiegu sprzedaży i zamknięcia bieżącego procesu restrukturyzacji Komisja akceptuje fakt, że ⁽⁵⁰⁾ sprzedaż [...] nastąpi dopiero przed [...] r., a 42 % akcji w ATV Privat-TV Services AG dopiero przed [...] r.

⁽⁵⁰⁾ Okresy realizacji środków wyrównawczych mogą zostać przez Komisję wydłużone, jeżeli Austria wykaże zaistnienie nieprzewidzianych okoliczności. W odpowiednio uzasadnionych przez Austrię wyjątkowych przypadkach Komisja może dokonać częściowej zmiany niektórych warunków lub zastąpić je innymi równoważnymi środkami.

- (206) W 2006 r. sprzedano różne nieruchomości za kwotę [...] mln EUR. Przed końcem 2008 r. dojdzie do zbycia kolejnych nieruchomości o wartości bilansowej wynoszącej około [...] mln EUR. Ponadto w 2007 r. zostaną sprzedane udziały przemysłowe w Voestalpine oraz [...].
- (207) Poza tym wkłady a vista klientów krajowych i zagranicznych w BAWAG-PSK od końca września 2005 r. do czerwca 2006 r. uległy zmniejszeniu o ponad 560 mln EUR (udział banku w rynku zmniejszył się o [...] % do [...] %). Wkłady oszczędnościowe uległy w tym samym okresie obniżeniu o prawie [...] mld EUR (udział w rynku zmniejszył się o prawie [...] % do [...] %). O ile utrata wkładów klientów również nie może być w pełni porównywana ze środkiem wyrównawczym w rozumieniu wytycznych, to jednak odbiła się ona w sposób negatywny na najważniejszym źródle refinansowania banku. Masowe wycofywanie wkładów z banku zdaniem Komisji należy w tym kontekście przy ogólnej ocenie ewentualnych nieuzasadnionych zakłóceń konkurencji uwzględnić jako okoliczność łagodzącą.
- (208) Łącznie suma bilansowa BAWAG-PSK w dniu 31 grudnia 2006 r. po udzieleniu gwarancji przez rząd federalny w porównaniu z dnia 31 grudnia 2005 r. uległa obniżeniu o 11 % (6 mld EUR) ⁽⁵¹⁾, natomiast w stosunku do dnia 30 czerwca 2006 r. o 9,3 % (5 mld EUR). Działanie dalszych środków, zwłaszcza redukcja pożyczek rządowych o [...] mld EUR, będzie odczuwalne, począwszy od [...] r. i będzie oznaczało dalsze obniżenie sumy bilansowej o [...] % (w stosunku do roku 2005).
- (209) Środki pomocy na ratowanie i restrukturyzację zgodnie z wytycznymi uznaje się w wyjątkowych wypadkach za uzasadnione, o ile zostanie zachowana struktura rynku uwzględniająca warunki konkurencji, a zniknięcie przedsiębiorstw z rynku nie doprowadzi do sytuacji, w której dojdzie do powstania monopolu lub oligopolu. Zniknięcie BAWAG-PSK z rynku w wyniku upadłości w pierwszym rzędzie spowodowałoby prawdopodobnie wzmocnienie najważniejszych konkurentów, i to na już względnie skoncentrowanym rynku ⁽⁵²⁾, na którym Bank Austria Creditanstalt, Grupa Erste Bank/Sparkassen i Grupa Raiffeisen posiadają w Austrii łącznie ponad 80 % udziału w rynku w sektorze bankowości detalicznej.
- (210) Komisja doszła do wniosku, że środki wyrównawcze przy uwzględnieniu poziomu ustalonego dla elementu pomocowego zawartego w udzielonej gwarancji pozostają w odpowiednim stosunku do skutków zakłócających konkurencję i wynikających z pomocy udzielonej BAWAG-PSK.
- (211) W przypadku nałożonego na ÖGB przez Austrię obowiązku sprzedaży nie chodzi zdaniem Komisji o kompensację zakłócenia rynku, ponieważ to BAWAG-PSK, a nie ÖGB jest bezpośrednim beneficjentem pomocy. Sprzedaż banku na rzecz Konsorcjum jest jednak uważana za wsparcie procesu restrukturyzacji (patrz powyżej).
- (212) Również fakt, że konkurenci BAWAG-PSK w celu zabezpieczenia bazy kapitałowej banku utworzyli SVP, wcale nie oznacza, że udzielenie gwarancji przez rząd federalny nie wywoła zauważalnych zakłóceń konkurencji. W tym kontekście ma znaczenie, że SPV zostały założone dopiero po udzieleniu gwarancji na rzecz BAWAG-PSK.
- (213) Komisja winna być na bieżąco informowana o postępach we wdrażaniu wymienionych powyżej środków wyrównawczych.
- (214) Komisja może przedłużyć okresy przewidziane na realizację środków wyrównawczych, jeżeli Austria wykaże zaistnienie nieprzewidzianych okoliczności. W odpowiednio uzasadnionych przez Austrię wyjątkowych przypadkach Komisja może na wniosek Austrii dokonać częściowej zmiany niektórych obowiązków i warunków i/lub zastąpić je innymi równoważnymi środkami.

Szczególne warunki dołączone do zezwolenia na pomoc (pkt 46 wytycznych)

⁽⁵¹⁾ Suma bilansowa grupy uległa łącznie w tym samym okresie obniżeniu o 12,2 %.

⁽⁵²⁾ Patrz również: decyzja Komisji z dnia 11 czerwca 2002 r. w procedurze zgodnie z art. 81 Traktatu WE w sprawie COMP/36.571/D-1 – banki austriackie („Lombard Club”) (Dz.U. L 56 z 24.2.2004, str. 1), motyw 8.

- (215) Ponadto oprócz środków mających na celu zapobieganie niepożądanych zakłóceń konkurencji, Komisja może wyznaczyć warunki i obowiązki, które uzna za stosowne do zapewnienia, że nie dojdzie do zakłócenia konkurencji w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.

(216) W związku z tym Komisja chce zapewnić, że nie dojdzie do przyznania żadnej dodatkowej pomocy, która naruszyłaby współmierność środka pomocy, którego dotyczy niniejsza decyzja. Wprawdzie Komisja utrzymała obowiązywanie przekazanych przez Austrię zobowiązań BAWAG-PSK w odniesieniu do przyznawania innych środków pomocy do końca 2010 r., jednakże zaznaczyła również, że zgodnie z sekcją 3.3 wytycznych w każdym przypadku przez okres 10 lat od wydania niniejszej decyzji BAWAG-PSK objęty jest ogólnym zakazem pomocy na restrukturyzację. Zobowiązanie to jest według Komisji właściwe i konieczne w rozumieniu pkt 46 lit. c) wytycznych. Ogólny zakaz nie dotyczy pomocy, o której mowa w art. 87 ust. 2 Traktatu WE. Komisja wobec postawionych celów może zaakceptować, że BAWAG-PSK uzyska pomoc w ramach współfinansowanych przez Unię Europejską projektów badawczych, pomocy na ogólne środki szkoleniowe⁽⁵³⁾ w ramach zatwierdzonych programów oraz pomocy państwa na rzecz działań oszczędnościowych w dziedzinie energii⁽⁵⁴⁾ w ramach zatwierdzonych programów, ponieważ taka pomoc nie miałaby znacznego wpływu na współmierność elementu pomocy zawartego w gwarancji.

(217) Ponadto zobowiązania wymienione powyżej w motywach 197 i 198 zdaniem Komisji wypełniają wymogi zgodnie z pkt 46 lit. a) i b) wytycznych.

VIII. WNIOSKI KOŃCOWE

(218) Komisja stwierdza, że pomoc przyznana przez Austrię w formie udzielenia gwarancji w wysokości 900 mln EUR narusza art. 88 ust. 3 Traktatu WE i jest tym samym sprzeczna z prawem. Jednakże pomoc ta może zostać uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem, o ile zostaną spełnione nałożone obowiązki,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc państwa, jaką Austria przyznała na restrukturyzację BAWAG-PSK w formie gwarancji w wysokości łącznie 900 mln EUR, w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE, jest zgodna

⁽⁵³⁾ Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 68/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy szkoleniowej (Dz.U. L 10 z 13.1.2001, str. 20), ostatnio zmienionym decyzją 2007/72/WE (Dz.U. L 32 z 6.2.2007, str. 180), „szkolenie ogólne” oznacza szkolenie obejmujące doksztalcanie nieprzydatne lub przydatne w małym stopniu do obecnej lub przyszłej sytuacji pracownika w firmie, której udzielana jest pomoc. Szkolenie to zapewni mu jednak kwalifikacje, które w wielkiej mierze będzie on mógł wykorzystać w innych firmach lub na innych polach działalności zawodowej, co znacznie zwiększy szanse zatrudnienia tak wyszkolonego pracownika.

⁽⁵⁴⁾ Według wspólnotowych wytycznych dotyczących pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego (Dz.U. C 37 z 3.2.2001, str. 3) środki służące oszczędzaniu energii to między innymi działania umożliwiające przedsiębiorstwom zmniejszenie zużycia energii w cyklach produkcyjnych.

ze wspólnym rynkiem, o ile zostaną spełnione warunki i obowiązki wymienione w art. 2.

Artykuł 2

1. Austria zagwarantuje, że przekazany Komisji w dniu 3 stycznia 2007 r. plan restrukturyzacji BAWAG-PSK jest wdrożony w pełnym zakresie.

2. Austria zagwarantuje, że następujące udziały zostaną sprzedane podmiotowi trzeciemu niezależnemu od grupy BAWAG-PSK:

a) sprzedaż ponad 50 % udziałów w PSK Versicherung AG i w BAWAG-Versicherung Aktiengesellschaft ze skutkiem bilansowym najpóźniej na dzień [...] oraz umożliwienie nabywcy opcji kupna pozostałych udziałów;

b) zakończenie sprzedaży nieruchomości o wartości ok. [...] mln EUR z łącznym skutkiem bilansowym najpóźniej do dnia [...] r.;

c) sprzedaż udziałów stanowiących [...] % w [...] ze skutkiem bilansowym najpóźniej do dnia [...] r.;

d) sprzedaż udziałów stanowiących 42,56 % w ATV Privat-TV Services AG ze skutkiem bilansowym najpóźniej do dnia [...] r.;

e) sprzedaż [...] ze skutkiem bilansowym najpóźniej do dnia [...] r.

3. Austria zagwarantuje, że stan pożyczek BAWAG-PSK udzielonych Austrii na koniec roku obrotowego 2007 jest zredukowany do maksymalnie [...] mld EUR. Kwota ta nie zostanie przekroczona do dnia [...] r. Nie dotyczy to istniejących zobowiązań spółek Grupy BAWAG-PSK z przyszłych transz wynikających z już rozpoczętych procesów ich pozyskiwania.

4. BAWAG-PSK przez okres [...], począwszy od [...] r., do [...] r. nie jest wybierany na emitenta obligacji rządu federalnego.

5. Do dnia 31 grudnia 2010 r. na rzecz BAWAG PSK nie udziela się żadnej innej pomocy niż ta, o której mowa w art. 87 ust. 2 Traktatu WE lub pomoc udzielana w ramach projektów badawczych współfinansowanych przez Unię Europejską, lub pomoc na ogólną działalność edukacyjną w ramach zatwierdzonych programów, lub mająca na celu oszczędność energii w ramach zatwierdzonych programów. Nie udziela się zgody na żadną pomoc na restrukturyzację w ciągu nadchodzących 10 lat.

6. W celu zapewnienia nadzoru nad wypełnieniem warunków zgodnie z ust. 1–5 Austria do roku 2010 zdej regularne sprawozdania na temat postępów w restrukturyzacji BAWAG-PSK. Pierwsze sprawozdanie roczne jest przedkładane w styczniu 2009 r. Następne sprawozdania dotyczące 2009 i 2010 r. są przedkładane odpowiednio do końca marca 2010 i 2011 r.

Artykuł 3

W terminie dwóch miesięcy po ogłoszenia niniejszej decyzji Austria informuje Komisję o środkach podjętych w celu zapewnienia zgodności z niniejszą decyzją.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Austrii.

Sporządzono w Brukseli, dnia 27 czerwca 2007 r.

W imieniu Komisji

Neelie KROES

Członek Komisji